

UCHWAŁA NR 98/2022
SENATU UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO
z dnia 22 czerwca 2022 r.

**w sprawie programu studiów dla kierunku *filozofia*
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia**

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2022 poz. 574, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Senat Uniwersytetu Wrocławskiego ustala program studiów dla kierunku *filozofia* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023 w brzmieniu określonym w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Senatu UW
Rektor: *prof. R. Olkiewicz*

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA I STOPNIA STACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ					grupy treści			ECTS	FORMA ZALICZENIA
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia	podstawowe	kierunkowe	pozostałe		
1	wstęp do filozofii	I	40		40					x		4	Z
2	filozofia starożytna	I	120	60				60	x			8	E
3	logika	I	60	30				30	x			6	E
4	propedeutyka filozofii najnowszej	I	40		40					x		4	Z
5	metodyka pracy filozoficznej	I	30		30					x		3	Z
6	socjologia I	I	20		20							2	Z
7	język starożytny (greka/łacina)	I	30			30					x	2	Z
8	technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej	I	15		15						x	1	Z
		razem	355	90	145	30	0	90				30	
9	filozofia średniowieczna	II	60	30				30	x			5	E
10	teoria argumentacji	II	60	30				30		x		5	E
11	socjologia II	II	30		30						x	3	Z
12	przedmiot do wyboru – antyk, średniowiecze, renesans*	II	20		20					x		2	Z
13		II	20		20					x		2	Z
14		II	20		20					x		2	Z
15		II	20		20					x		2	Z
16	przedmiot do wyboru – lista ogólna*	II	20		20					x		2	Z
17	język starożytny (greka/łacina)	II	60			60					x	3	Z
18	język nowożytny	II	60			60					x	0	Z
		razem	370	60	130	120	0	60				26	

19	etyka	III	60	30				30	x			5	E
20	filozofia XVII-XVIII w.	III	120	60				60	x			6	E
21	metodologia ogólna	III	40		40					x		3	Z
22	przedmiot do wyboru – etyka, filozofia XVII-XVIII w., metodologia ogólna*	III	20		20					x		2	Z
23		III	20		20					x		2	Z
24		III	20		20					x		2	Z
25	przedmiot do wyboru – lista ogólna*	III	20		20					x		2	Z
26		III	20		20					x		2	Z
27	translatorium z języka starożytnego (greka/łacina)	III	60		60					x		4	Z
28	język nowożytny	III	60			60					x	0	Z
		razem	440	90	200	60	0	90				28	

29	filozofia XIX w.	IV	60	30				30	x			4	E
30	klasyczna filozofia niemiecka	IV	60	30				30		x		4	E
31	filozofia współczesna	IV	60	30				30	x			4	E
32	przedmiot do wyboru – klasyczna filozofia niemiecka, filozofia XIX w., filozofia współczesna*	IV	20		20					x		2	Z
33		IV	20		20					x		2	Z
34		IV	20		20					x		2	Z
35	przedmiot do wyboru – lista ogólna*	IV	20		20					x		2	Z
36		IV	20		20					x		2	Z
37	język nowożytny	IV	60			60					x	12	E/B2
38	wychowanie fizyczne	IV	30					30			x	0	Z
		razem	370	90	130	60	0	120				34	

39	ontologia	V	60	30				30	x			6	E
40	epistemologia	V	60	30				30	x			6	E
41	filozofia społeczna	V	60	30				30		x		6	E
42	seminarium licencjackie*	V	30				30			x		4	Z
43	przedmiot do wyboru – ontologia, epistemologia, filozofia nauki*	V	20		20					x		2	Z
44		V	20		20					x		2	Z
45		V	20		20					x		2	Z
46	przedmiot do wyboru – lista ogólna*	V	20		20					x		2	Z
47		V	20		20					x		2	Z
48	wychowanie fizyczne	V	30					30			x	0	Z
		razem	340	90	120	0	30	120				32	

49	estetyka	VI	60	30				30	x			5	E
----	----------	----	----	----	--	--	--	----	---	--	--	---	---

50	filozofia polska	VI	60	30				30		x		5	E
51	seminarium licencjackie*	VI	30				30			x		10	Z
52	translatorium z języka nowożytnego	VI	30		30					x		2	Z
53	przedmiot do wyboru – estetyka, filozofia społeczna, antropologia filozoficzna*	VI	20		20					x		2	Z
54		VI	20		20					x		2	Z
55		VI	20		20					x		2	Z
56	przedmiot do wyboru – lista ogólna*	VI	20		20					x		2	Z
		razem	260	60	110	0	30	60				30	

Łączna liczba godzin: 2135

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 34,4% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (62/180 punktów).

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA I STOPNIA NIESTACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	GODZINY ZAJĘĆ							ECTS	FORMA ZALICZENIA	
			RAZEM	forma zajęć					grupy treści			
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia	podstawowe			kierunkowe

1	wstęp do filozofii	I	24		24					x		4	Z
2	filozofia starożytna	I	70	30			40	x				8	E
3	Logika	I	32	16			16	x				6	E
4	propedeutyka filozofii najnowszej	I	24		24				x			4	Z
5	metodyka pracy filozoficznej	I	15		15				x			3	Z
6	socjologia I	I	15		15							2	Z
7	język starożytny (greka/łacina)	I	15			15					x	3	Z
8	technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej	I	12		12						x	1	Z
		razem	207	46	90	15	0	56				31	

9	filozofia średniowieczna	II	40	20			20	x				5	E
10	teoria argumentacji	II	32	16			16		x			5	E
11	socjologia II	II	20		20						x	3	Z
12		II	15		15				x			3	Z
13	przedmiot do wyboru - antyk, średniowiecze, renesans*	II	15		15				x			3	Z
14		II	15		15				x			3	Z
15	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	II	15		15				x			2	Z
16	język starożytny (greka/łacina)	II	30			30					x	4	Z
17	język nowożytny	II	30			30					x	0	Z
		razem	212	36	80	60	0	36				28	

18	etyka	III	40	20			20	x				5	E
19	filozofia XVII-XVIII w.	III	70	30			40	x				6	E
20	metodologia ogólna	III	20		20				x			3	Z

21	przedmiot do wyboru – etyka, filozofia XVII-XVIII w., metodologia ogólna*	III	15		15				x		3	Z
22		III	15		15				x		3	Z
23		III	15		15				x		3	Z
24	translatorium z języka starożytnego (greka/łacina)	III	30		30				x		5	Z
25	język nowożytny	III	30			30				x	0	Z
razem			235	50	90	30	0	60			28	

26	filozofia XIX w.	IV	40	20				20	x		4	E
27	klasyczna filozofia niemiecka	IV	32	16				16		x	4	E
28	filozofia współczesna	IV	40	20				20	x		4	E
29	filozofia społeczna	IV	32	16				16		x	6	E
30	przedmiot do wyboru - filozofia XIX w., klasyczna filozofia niemiecka, filozofia współczesna*	IV	15		15				x		3	Z
31		IV	15		15				x		3	Z
32		IV	15		15				x		3	Z
33	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	IV	15		15				x		2	Z
34	język nowożytny	IV	30			30				x	0	Z
razem			234	72	60	30	0	72			29	

35	ontologia	V	32	16				16	x		6	E
36	epistemologia	V	32	16				16	x		6	E
37	seminarium licencjackie*	V	20			20				x	4	Z
38	przedmiot do wyboru – ontologia, epistemologia, filozofia nauki*	V	15		15					x	2	Z
39		V	15		15					x	2	Z
40		V	15		15					x	2	Z
41	język nowożytny	V	30			30				x	12	E/B2
razem			159	32	72	30	20	32			34	

42	estetyka	VI	32	16				16	x		5	E
43	filozofia polska	VI	32	16				16		x	5	E
44	seminarium licencjackie*	VI	20			20				x	10	Z
45	translatorium z języka nowożytnego	VI	15		15					x	2	Z
46	przedmiot do wyboru – estetyka, filozofia społeczna, antropologia filozoficzna*	VI	15		15					x	2	Z
47		VI	15		15					x	2	Z
48		VI	15		15					x	2	Z
49	przedmiot do wyboru - lista ogólna*	V	15		15					x	2	Z
razem			159	32	60	0	20	32			30	

Łączna liczba godzin: 1206.

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 32,7% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów 59/180.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	180
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	180
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	12
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	12
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	-
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny	100% filozofia

Kierunek studiów: **filozofia**
 Dyscyplina naukowa: **filozofia (100%)**
 Poziom kształcenia: **studia pierwszego stopnia**
 Poziom kwalifikacji: **6**
 Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**
 Tytuł nadawany absolwentom: **licencjat**

Symbol efektu uczenia się dla kierunku studiów	Efekty uczenia się dla kierunku studiów Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku filozofia absolwent:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK (symbole)
	WIEDZA	
K_W01	ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do innych nauk oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii	P6S_WG
K_W02	zna podstawowe metody badawcze, interpretacyjne i argumentacyjne właściwe dla głównych subdyscyplin filozoficznych: logiki, ontologii, epistemologii, etyki i estetyki	P6S_WG
K_W03	zna zależności pomiędzy głównymi subdyscyplinami filozoficznymi	P6S_WG
K_W04	zna terminologię filozoficzną w języku polskim	P6S_WG
K_W05	zna terminologię filozoficzną w wybranym języku obcym	P6S_WG
K_W06	zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych	P6S_WG
K_W07	ma wiedzę o normach konstytuujących i regulujących struktury i instytucje społeczne oraz o źródłach tych norm, ich naturze, zmianach i drogach wpływania na ludzkie zachowania	P6S_WG
K_W08	ma podstawową wiedzę o obecności idei filozoficznych w dziełach polskiej kultury i o zaangażowaniu filozofów w życie kulturalne kraju	P6S_WG
K_W09	zna ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i społeczeństwie, także w kontekście podstawowych problemów i wyzwań współczesnej cywilizacji	P6S_WK
K_W10	zna przydatne badawczo narzędzia z zakresu technologii informacyjnej	P6S_WK
K_W11	zna zasady publikacji tekstu filozoficznego	P6S_WK
K_W12	zna podstawy prawa własności intelektualnej	P6S_WK
K_W13	ma wiedzę o formach przedsiębiorczości przydatnych w rozwoju indywidualnym i dyscypliny	P6S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	wyszukuje i selekcjonuje wiedzę, dokonując jej jakościowej oceny, w oparciu o krytyczną analizę i syntezę, z użyciem zaawansowanych technik informacyjnych i komunikacyjnych	P6S_UW
K_U02	identyfikuje, krytycznie analizuje i interpretuje wypowiedzi filozoficzne (ustne i pisemne),	P6S_UW

	zawarte w nich tezy, ich wagę i zależności między nimi	
K_U03	poprawnie stosuje specjalistyczną terminologię filozoficzną i strategie argumentacyjne, komunikuje się za ich pośrednictwem	P6S_UK
K_U04	analizuje klasyczne argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia na podstawie samodzielnej lektury	P6S_UW
K_U05	uzasadnia i poddaje krytyce uogólnienia w świetle dostępnych świadectw empirycznych	P6S_UW
K_U06	wykrywa zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a procesami społecznymi i kulturalnymi	P6S_UK
K_U07	rozwiązuje i formułuje (w mowie i w piśmie) złożone a także nietypowe problemy filozoficzne	P6S_UW
K_U08	stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych	P6S_UW, P6S_UK
K_U09	bierze udział w debacie – dobiera strategie argumentacyjne, konstruuje krytyczne argumenty, formułuje odpowiedzi na krytykę	P6S_UK
K_U10	identyfikuje normatywne ugruntowanie różnych instytucji społecznych oraz normatywne uwarunkowania różnych zjawisk społecznych i ekonomicznych	P6S_UW
K_U11	rozpoznaje i wskazuje różnice w odmiennym postrzeganiu życia społecznego przez osoby pochodzące z różnych środowisk i kultur	P6S_UW, P6S_UK
K_U12	upowszechnia wiedzę filozoficzną w środowisku naukowym i w interdyscyplinarnej debacie	P6S_UK
K_U13	posługuje się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U14	posiada podstawowe kompetencje z zakresu filologii klasycznej (greka/łacina) do pracy z tekstem źródłowym z zakresu filozofii	P6S_UK
K_U15	planuje, organizuje i prowadzi indywidualną oraz zespołową pracę badawczą, pod kierunkiem opiekuna naukowego lub kierownika zespołu badawczego, również o charakterze interdyscyplinarnym	P6S_UO
K_U16	planuje i realizuje proces własnego uczenia się ze świadomością permanentnego charakteru tego procesu	P6S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	krytycznie ocenia posiadaną wiedzę (jej zakres i możliwości zastosowania w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych) i umiejętności	P6S_KK
K_K02	jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów (w tym gotowy do zasięgnięcia opinii eksperckich w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu)	P6S_KK
K_K03	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego	P6S_KO
K_K04	jest gotów do inicjowania działania na rzecz interesu publicznego	P6S_KO

K_K05	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_K06	efektywnie organizuje własną pracę i krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania	P6S_KO
K_K07	od siebie i od innych wymaga przestrzegania zasad etycznych i odpowiedzialności za propagowanie wiedzy, uczciwości naukowej oraz rzetelności w sytuacji prowadzenia sporu filozoficznego	P6S_KR
K_K08	ma świadomość znaczenia tradycji i kultury filozoficznej dla wydarzeń społecznych i kulturalnych oraz kształtowania się i rozwoju więzów społecznych	P6S_KR

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VI w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Pokrycie efektów uczenia się określonych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji przez efekty kierunkowe

Kierunek studiów: filozofia Poziom kształcenia: studia I stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod składnika opisu Polskiej Ramy Kwalifikacji	Efekty uczenia się określone w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku <i>filozofia</i>
WIEDZA		
P6S_WG	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08, K_W10, K_W11,
P6S_WK	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji zna i rozumie podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	K_W09, K_W10, K_W11, K_W12, K_W13,
UMIEJĘTNOŚCI		
P6S_UW	potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: - właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym	K_U01, K_U02, K_U04, K_U05, K_U07, K_U08, K_U10, K_U11,
P6S_UK	potrafi komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U03, K_U06, K_U08, K_U09, K_U11, K_U12, K_U13, K_U14, K_U17, K_U18, K_U19,

P6S_UO	potrafi planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	K_U15
P6S_UU	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	K_U16
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
P6S_KK	Jest gotów do - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01, K_K02,
P6S_KO	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców inicjowania działania na rzecz interesu publicznego myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K03, K_K04, K_K05, K_K06,
P6S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: - przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych - dbałości o dorobek i tradycje zawodu	K_K07, K_K08,

Objaśnienie symboli:

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VI w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty uczenia się

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Matryca efektów uczenia się, form ich realizacji oraz metod weryfikacji

Filozofia studia I stopnia	Zajęcia lub moduły zajęć															
Nazwa przedmiotu	Wstęp do filozofii	Filozofia starożytna	Logika	Propedeutyka filozofii najnowszej	Metodyka pracy filozoficznej	Język starożytny (greka/lacina)	Filozofia średniowieczna	Teoria argumentacji	Przedmiot do wyboru: Antyk, Średniowiecze, Renesans	Przedmiot do wyboru: Lista ogólna	Język nowożytny	Etyka	Filozofia XVII-XVIII w.	Przedmiot do wyboru: Etyka, Filozofia XVII-XVIII w., Metodologia ogólna	Translatorium z języka starożytnego	Filozofia XIX w.
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																
wiedza																
K_W01									X	X				X		
K_W02	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X		X	X	X
K_W03	X	X		X	X		X									
K_W04	X	X		X				X	X	X		X	X	X		X
K_W05						X					X				X	
K_W06	X	X		X			X					X	X			X
K_W07												X				X
K_W08				X								X				
K_W09	X			X					X	X		X	X	X		X
K_W10															X	
K_W11																
K_W12															X	
K_W13					X											
umiejętności																
K_U01		X			X		X		X	X			X	X		
K_U02	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X

K_U03	x	x	x	x	x		x	x	x	x			x	x	x	x	
K_U04	x	x		x	x		x	x	x	x			x	x	x	x	
K_U05								x				x	x			x	
K_U06	x	x		x			x						x			x	
K_U07		x						x	x	x		x		x		x	
K_U08												x					
K_U09		x		x			x	x	x	x		x	x	x		x	
K_U10				x												x	
K_U11												x					
K_U12												x					
K_U13											x						
K_U14						x											
K_U15									x	x				x	x		
K_U16									x	x				x			
kompetencje społeczne																	
K_K01	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
K_K02		x		x			x		x	x		x	x	x		x	
K_K03												x					
K_K04												x					
K_K05																	
K_K06		x		x			x	x	x	x		x		x		x	
K_K07		x							x	x		x		x	x		
K_K08	x	x		x			x					x			x	x	
formy realizacji	wykład	x	x	x	x			x	x				x	x			x
	ćwiczenia	x	x	x	x			x	x				x	x			x
	konwersatorium					x				x	x				x		
	warsztaty						x					x				x	
metody weryfikacji	egzamin	x	x	x	x			x	x			x	x	x			x
	projekt																
	praca pisemna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	wypowiedź ustna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Nazwa przedmiotu	Klasyczna filozofia niemiecka	Filozofia współczesna	Metodologia ogólna	Przedmiot do wyboru: Klasyczna filozofia niemiecka Filozofia XIX w., Filozofia współczesna	Ontologia	Epistemologia	Filozofia społeczna	Seminarium licencjackie	Przedmiot do wyboru: Ontologia, Epistemologia, Filozofia nauki	Technologia informacyjna z elementami prawa własności intelekt.	Estetyka	Filozofia polska	Translatorium z języka nowożytnego	Przedmiot do wyboru: Estetyka, Filozofia społeczna, Antropologia filozoficzna	Socjologia I	Socjologia II
	ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ															
wiedza																
K_W01			X	X				X	X		X			X		
K_W02	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_W03		X	X		X	X		X			X					
K_W04	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_W05	X	X			X	X	X	X			X		X			
K_W06																
K_W07		X					X								X	X
K_W08		X					X					X				
K_W09	X	X		X	X	X	X		X			X		X	X	X
K_W10			X					X		X			X			
K_W11								X		X						
K_W12								X		X						
K_W13										X						
umiejętności																
K_U01	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U02	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U03	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		
K_U04	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X		

K_U05					x	x	x				x				x	x
K_U06	x	x			x	x	x				x	x				
K_U07				x				x	x		x			x		
K_U08		x					x					x			x	x
K_U09	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x		
K_U10	x	x					x									
K_U11							x								x	x
K_U12								x		x	x				x	x
K_U13													x			
K_U14																
K_U15				x				x	x					x		
K_U16				x				x	x					x		
kompetencje społeczne																
K_K01	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x
K_K02		x		x			x	x	x		x			x		
K_K03							x									
K_K04							x									
K_K05										x						
K_K06	x	x	x	x	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
K_K07				x			x	x	x	x	x			x		
K_K08	x	x			x	x	x					x				
formy realizacji	wykład	x	x			x	x					x				
	ćwiczenia	x	x			x	x					x				
	konwersatorium			x	x				x	x				x	x	x
	warsztaty							x			x		x			
metody weryfikacji	egzamin	x	x			x	x					x				
	praca pisemna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	wypowiedź ustna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Nazwa przedmiotu	Treści programowe
Wstęp do filozofii	Rozumienie filozofii na tle innych form wiedzy, strukturalizacja filozofii - podstawowe dziedziny i dyscypliny, wybrane problemy filozofii, wybrane przełomowe postaci i szkoły w filozofii. Wdrożenie do lektury źródłowych tekstów filozoficznych, rekonstruowanie w tekstach założeń, tez i argumentów. Wdrożenie do identyfikacji stanowisk filozoficznych w odniesieniu do wybranych problemów.
Filozofia starożytna	Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów filozofii starożytnej (przedplatońska filozofia przyrody, Sokrates, sofiści, Platon, Arystoteles, stoicyzm, epikureizm, neoplatonizm) w głównych obszarach filozofii: metafizyce i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce. W znacznej mierze na podstawie tekstów źródłowych dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty wspomnianych szkół filozoficznych. Dyskutowane są także związki i zależności między różnymi szkołami i tezami, a także pewne odniesienia problematyki filozofii starożytnej do współczesnych debat w filozofii. Celem kursu jest uzyskanie podstawowej kompetencji w problematyce i historii filozofii starożytnej oraz zdolności używania tej kompetencji w innych kontekstach filozoficznych.
Logika	Kurs ma charakter wprowadzenia do podstawowych zagadnień logiki formalnej. W ramach formalizmu klasycznego rachunku zdań oraz klasycznego rachunku kwantyfikatorów zaznajamia się studenta z pojęciami wynikania, dopełniania, wykluczania i sprzeczności logicznej. Omawia się również zagadnienia prawdy i fałszu logicznego. Wyróżnia się wnioski dedukcyjne od wnioskowań jedynie subiektywnie pewnych. Omawia się błędy formalne i materialne we wnioskowaniu dedukcyjnym. Ponadto, zapoznaje się studenta z podstawowymi aksjomatami klasycznych rachunków modalnych wraz z charakterystyką w semantyce światów możliwych.
Propedeutyka filozofii najnowszej	Zakres problemowy obejmuje źródła współczesności (F. Nietzsche, S. Kierkegaard, także W. Dilthey w odniesieniu do filozofii hermeneutycznej), fenomenologię (E. Husserl), myśl M. Heideggera, filozofię hermeneutyczną (H.-G. Gadamer), filozofię dialogu (E. Levinas), Strukturalizm (C. Levi-Strauss), Semiologię (R. Barthes), koncepcję mimetyczno-ofiarniczą (R. Girard), koncepcję języka L. Wittgensteina, pragmatyzm (J. Dewey) i teorię krytyczną J. Habermasa. Szkoła lwowsko-warszawska; Neopozytywizm; Konwencjonalizm; Antyirracjonalizm; Konstrukttywizm. Próba określenia filozofii najnowszej; Filozofia a nauka, religia, ideologia, światopogląd; Filozofia a zdrowy rozsądek; Paradygmaty filozofii najnowszej: ontologiczny, mentalistyczny, lingwistyczny, praktycystyczny; Filozofia analityczna i kontynentalna; Problem postępu i aporetyczności filozofii; Najważniejsze spory w filozofii najnowszej; Charakterystyka najważniejszych prądów w filozofii współczesnej i najnowszej: fenomenologia, egzystencjalizm, filozofia dialogu, hermeneutyka, dekonstrukcjonizm, konstrukttywizm i inne.
Metodyka pracy filozoficznej	Zdobycie wiedzy o podstawowych metodach filozoficznych oraz procedurach postępowania z nimi związanych. Przedstawienie 4. podstawowych metod myślenia filozoficznego w zarysie historycznym i w podstawowych pojęciach charakterystycznych dla danej metody. Przedstawienie zalet i wad różnych sposobów rozpoczynania i porządkowania materiału w filozofii i wykształcenie umiejętności zastosowania tej wiedzy w działaniach praktycznych. Zdobycie praktycznych umiejętności pisania tekstu naukowego. Zdobycie praktycznej wiedzy nt. metod popularyzacji filozofii, procedur aplikowania o granty i fundusze w obszarze nauk humanistycznych (w tym filozofii), możliwości odbywania staży, wolontariatu oraz mobilności międzynarodowej.

Socjologia I	<p>Charakter socjologii i historyczne warunki jej powstania: przedsocjologiczna wiedza o społeczeństwie. Wiedza potoczna. Historyczne warunki narodzin socjologii. Socjologia jako nauka. Przedmiot socjologii, główne pojęcia i koncepcje. Wewnętrzne zróżnicowanie socjologii. Główne metody badań socjologicznych. Role społeczne i kontrola społeczna: pozycje i role społeczne. Spojrzenie „dramaturgiczne”. Mechanizmy kontroli społecznej. Normy i wartości. Instytucje kontroli społecznej. Systemy normatywne i sankcje. Konformizm i dewiacja. Stabilność i zmiana w porządku społecznym. Grupa społeczna i więź społeczna: pojęcie grupy i więzi społecznej. Zbiorowość a grupa. Odmiany grup społecznych. Grupy formalne i nieformalne, pierwotne i wtórne. Społeczność lokalna. Małe grupy i społeczność lokalna. Grupy sformalizowane. Kulturowe podstawy życia społecznego (wartości, normy, symbole): naukowe i potoczne rozumienie kultury. Pojęcie i sfera kultury. Kategorie kultury. Wielość kultur. Kultura symboliczna - wartości, normy i symbole. Kultura dominująca, kultura uprawniona (uprawomocniona), kapitał kulturowy. Kulturowe podstawy życia społecznego (czas, przestrzeń i język): czas i przestrzeń w doświadczeniu człowieka. Problem języka i myślenia o świecie. Problem relatywizmu kulturowego. Granice poznania kultury (dystans kulturowy, problemy psychologiczne). Element subiektywny w badaniu socjologicznym. Przemiany kultury współczesnej: kultura masowa i kultura popularna. Rola technicznych środków przekazu a zmiany kultury współczesnej. Mediatyzacja kultury. Rola internetu. Społeczeństwo informacyjne. Socjalizacja: interakcje a proces stawania się człowiekiem. Mechanizmy i stadia procesu socjalizacji. Koncepcje socjalizacji. Biologiczne podstawy życia społecznego: ekologia, etologia i socjobiologia. Podstawowe problemy życia społecznego istot żywych. Ewolucyjne dziedzictwo człowieka. Główne idee socjobiologii. Rodzina - pokrewieństwo – demografia: małżeństwo i strategie zawierania małżeństw. Pojęcie rodziny, struktura i funkcje, podziały. Rodzina we współczesnym społeczeństwie polskim. Demografia i teoria przejścia demograficznego. Naród i pojęcie etniczności: „swój” i „obcy” w życiu społecznym. Dystans i obcość kulturowa/etniczna. Stereotypy i obrazy etniczne. Zjawisko etniczności i jej przejawy. Grupa etniczna. Zagadnienie narodu w socjologii. Naród a państwo. Problem państwa narodowego. Kultura narodowa. Ethnos i demos. Naród i mniejszości narodowe w Polsce: tworzenie świadomości narodowej w Polsce. Zróżnicowanie etniczne społeczeństwa i pojęcie mniejszości narodowych. Mniejszości narodowe w Polsce. Polityka państwa wobec mniejszości po 1989 r. Instytucje społeczne i organizacje (biurokracja): socjologiczne rozumienie instytucji. Typy i rodzaje instytucji. Podejście instytucjonalne w socjologii. Instytucja a organizacja. Problem biurokracji. Teoria biurokracji Maxa Webera. Ograniczenia racjonalności i dysfunkcje biurokracji. Religia: religia jako regulator zachowań społecznych. Religia w ujęciu socjologicznym. Teorie religii. Synkretyzm religijny. Zjawisko indywidualizacji i „prywatyzacji religii”. Nowe ruchy religijne. Religijność i Kościół katolicki we współczesnym społeczeństwie polskim.</p>
Technologia informacyjna z elementami prawa własności intelektualnej	<p>W trakcie zajęć omówione zostaną najważniejsze technologie informacyjne wykorzystywane w badaniach filozoficznych i historyczno-filozoficznych. Przedstawione zostaną wybrane użyteczne narzędzia pozyskiwania, przesyłania, przetwarzania, przechowywania i prezentowania informacji, w tym także internetowe bazy danych. Studenci uzyskają podstawową wiedzę dotyczącą prawa własności intelektualnej, zwłaszcza prawa autorskiego, prawa własności przemysłowej oraz prawa sui generis ochrony baz danych, ze szczególnym uwzględnieniem zarówno przepisów prawa krajowego, unijnego oraz międzynarodowego, jak i wybranego orzecznictwa, a także poglądów doktryny. Treści prawne dotyczyć będą następujących kwestii: przedmiotu, podmiotu, treści oraz ochrony prawa autorskiego, regulacji szczególnych dotyczących programów komputerowych i utworów audiowizualnych, instytucji dozwolonego użytku, zagadnienia plagiatu, umów autorskoprawnych, ochrony baz danych, praw pokrewnych oraz wybranych zagadnień prawa własności przemysłowej (m.in. prawo patentowe, prawo znaków</p>

	<p>towarowych). Poprzez ćwiczenia oraz analizowanie poszczególnych przypadków (kazuśów) studenci nabędą praktyczne umiejętności dotyczące wykorzystywania wybranych technologii informacyjnych oraz stosowania prawa własności intelektualnej w badaniach naukowych. Kwestie własności i praw autorskich w aplikacjach grantowych.</p>
Filozofia średniowieczna	<p>Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i częściowo systematycznych prezentacja głównych nurtów szeroko rozumianej filozofii średniowiecznej (od św. Augustyna z szerszym tłem patrystyki greckiej i łacińskiej poprzez renesans karoliński i Anzelma z Canterbury do głównych szkół scholastyki: tomizmu, szkotyizmu i ockhamizmu), w głównych obszarach filozofii: metafizyce (ze szczególnym uwzględnieniem teologii naturalnej) i filozofii przyrody, epistemologii i logice oraz etyce. W oparciu o teksty źródłowe dyskutowane są główne problemy i pytania, pojęcia oraz twierdzenia i argumenty różnych szkół filozoficznych i teologicznych. Omawiane są także związki i zależności między różnymi szkołami, a także sposoby rozwijania w filozofii średniowiecznej pewnych wątków filozofii starożytnej. Omawia się również powiązania wybranych wątków filozofii średniowiecznej z dyskusjami w filozofii współczesnej. Celem kursu jest zdobycie podstawowej kompetencji w problematyce i historii filozofii starożytnej oraz zdolności posługiwania się tą kompetencją także w innych kontekstach filozoficznych.</p> <p>Przedmiot podejmuje próbę rekonstrukcji głównych problemów dyskursu filozoficznego wieków średnich w ich kulturowym pluralizmie: średniowiecze jako przestrzeń recepcji filozofii starożytnej, w szczególności myśli Platona i Arystotelesa; wpływ myśli patrystycznej na definiowanie filozofii; przegląd wybranych stanowisk ontologicznych i epistemologicznych, reprezentatywnych dla świata greckiego (Pseudo-Dionizy Areopagita, Jan z Damaszku, Focjusz z Konstantynopola, Grzegorz Palamas) i łacińskiego (Aureliusz Augustyn, Anzelm z Canterbury, Tomasz z Akwinu, Jan Duns Szkot, Wilhelm Ockham, Mikołaj z Kuzy); kulturowe i filozoficzne podłoże trudności we wzajemnych relacjach między chrześcijańskim Wschodem i Zachodem; filozofia średniowieczna jako przestrzeń dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego (chrześcijaństwo, filozofia arabska, filozofia żydowska); kulturogenna rola uniwersytetów; zarys filozofii polityki i estetyki średniowiecza; scholastyczne i humanistyczne rozumienie filozofii.</p>
Teoria argumentacji	<p>Zbiory i działania na zbiorach; Nazwy i ich rodzaje; Prawa logiki nazw, sylogistyka Arystotelesowska; Relacje i ich rodzaje; Struktura argumentacji, diagramy argumentacyjne; Ocena argumentacji: argumenty dedukcyjne; Ocena argumentacji: argumenty niededukcyjne (schematy argumentacyjne i krytyczne pytania); Błędy w argumentacji, omówienie wybranych rodzajów argumentów niededukcyjnych; Formalne metody ewaluacji argumentów.</p>
Socjologia II	<p>Zachowania zbiorowe, ruchy społeczne i protest społeczny (konflikt): spontaniczne zachowania zbiorowe. Pojęcie ruchu społecznego i jego typy. Konflikt społeczny. Regulowanie i instytucjonalizacja konfliktów. Struktura społeczna i zróżnicowanie społeczne: pojęcie struktury społecznej. Wielkie i małe struktury. Podziały społeczne. Nierówności społeczne. Funkcja i geneza nierówności. Klasy i warstwy: pojęcie klasy społecznej. Różne koncepcje klas społecznych. Klasa w znaczeniu ekonomicznym i w systemie stratyfikacji. Struktura klasowa w świadomości społecznej (ujęcie St. Ossowskiego). Stratyfikacja społeczna. Czynniki stratyfikacji społecznej. Koncepcje zróżnicowania społecznego. Struktura społeczna i ruchliwość społeczna: ruchliwość społeczna. Ruchliwość międzypokoleniowa i wewnątrz pokoleniowa. Modele badań ruchliwości społecznej. Struktura społeczna a płeć i wiek: badanie zróżnicowania społecznego. Płeć i wiek jako kategorie zróżnicowania społecznego. Dyskryminacja kobiet, feminizm. Młodzież i ludzie starzy. Bieda, wykluczenie i marginalizacja społeczna: bogactwo i bieda. Problemy pomiaru ubóstwa. Pojęcia „wykluczenia społecznego” i marginalizacji społecznej. Związki między wykluczeniem społecznym a ubóstwem. Polityka państwa przeciwdziałania tym zjawiskom. Polityka i władza: socjologiczne rozumienie polityki i władzy. Władza prawomocna. Instytucjonalizacja władzy i systemu politycznego.</p>

	Zachowania polityczne, kultura polityczna, socjalizacja polityczna. Główne podziały polityczne (lewica i prawica). Demokracja w ujęciu socjologicznym oraz uczestnictwo polityczne: rozumienie demokracji i jej typy. Problemy działania demokracji. Demokracja w rozumieniu substancjalnym i proceduralnym. Demokracja liberalna (poliarchia). Wybory, frekwencja wyborcza, badania opinii publicznej a wybory, partie i grupy nacisku. Państwo w refleksji socjologicznej: rozumienie państwa, struktura i instytucje oraz funkcje państwa. Państwo jako instrument przymusu i kontroli społecznej. Państwowe instytucje socjalne, państwo socjalne i państwo dobrobytu (<i>welfare state</i>). Wpływ polityki państwa na sytuację społeczeństwa. Gospodarka i rynek (porządek ekonomiczny w społeczeństwie): stosunki ekonomiczne jako stosunki społeczne. Typy ładu ekonomicznego. Instytucja rynku w myśli społecznej. Gospodarka w społeczeństwie. Problemy społeczne – bezrobocie. Konsumpcja i społeczeństwo konsumpcyjne: produkcja i konsumpcja. Życie w społeczeństwie konsumpcyjnym. Macdonaldyzacja i disneizacja życia. Konsumpcja i nowe formy wspólnoty społecznej. Zmiana i rozwój społeczny, postęp: klasyczne teorie rozwoju i zmiany społecznej. Źródła zmian społecznych. Innowacje i ich dyfuzje. Modernizacja i urbanizacja. Rozwój zależny. Rozwój zrównoważony. Typy społeczeństw. Kryteria rozwoju społecznego (<i>Human Development Index</i>). Porównania międzynarodowe. Nowoczesność („późna nowoczesność”) i globalizacja: nowoczesność w ujęciu socjologicznym Pojęcie „globalizacji” i „nowej lokalności”. Procesy globalizacji w różnych dziedzinach. „Globalna wioska,, (McLuhan), macdonaldyzacja (Ritzer), Wallerstein – centrum, półperyferie i peryferie. Migracje i „nowe mniejszości”: migracje - rozumienie zjawiska, migracje wewnętrzne i zagraniczne. Przyczyny migracji zewnętrznych. Migracje a globalizacja i integracja europejska a migracje.
przedmiot do wyboru – antyk, średniowiecze, renesans	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru obejmującego filozofię antyczną, średniowieczną i renesansową.
przedmiot do wyboru – lista ogólna	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru filozofii.
Etyka	Wykład: Moralność jako system normatywny. Moralność wobec innych systemów normatywnych: religii, obyczaju, prawa. Moralność a etyka - ustalenia terminologiczne. Etyka kodeksowa a etyka sytuacyjna. Etyka grecka jako fundament europejskiej myśli etycznej i jej homeryckie źródła. Etyka przedsokratejska (sofistyka). Oświecenie ateńskie (Sokrates, Platon, Arystoteles). Szkoły hellenistyczne. Schyłek starożytności (Plotyn). Etyka chrześcijańska (Augustyn, Tomasz). Nowożytność (Kartezjusz, Pascal, Leibniz, Kant). U progu współczesności (Hegel, Mill, Kierkegaard, Nietzsche, Brentano). Ćwiczenia: Kryzysowy charakter etyki. Konieczność przejścia przez etykę kryzysu, zarówno źródeł jak i jej przedmiotu. Homeryckie źródła etyki. Etyka Arystotelesa jako paradygmatyczny wykład <i>Etyki</i> , podejmujący jej kryzysowość. Epikureizm, model życia i etyka. Czwórmiar leczniczy – <i>pharmakon</i> w sytuacji kryzysu dobra bezwzględne jako zawsze godnego wyboru. Stoicyzm – jedność <i>logosu</i> i działania, wzór ćwiczenia duchowego. Dyscyplina w panowaniu nad tym, co w pełni od nas zależne. Etyka św. Augustyna próbą podjęcia palącego problemu zła w <i>duchu</i> chrześcijańskim. Kantowski projekt Etyki. Przymus i wolność w działaniu. Wprowadzenie do aksjologicznego ugruntowania etyki. Wprowadzenie do etyki odpowiedzialności.
Filozofia XVII-XVIII wieku	Filozofia nowożytna obejmuje obszar od Descartes’a do Kanta, z uwzględnieniem problemów z filozofii oświeceniowej, głównie niemieckiej. Wykład wiąże się z przedstawieniem: empiryzmu, ukazanego na podstawie analizy tekstów przedstawicieli brytyjskiej filozofii (Locke, Hume); racjonalizmu, przedstawionego na podstawie analizy tekstów z filozofii kontynentalnej (Descartes, Spinoza, Leibniz); reformy metafizyki i należących do niej

	nauk, a w sposób ścisły z licznie występującymi wówczas próbami matematyzacji nauk metafizycznych (Mendelssohn, Lambert i Kant). Badania tych filozofów w tym zakresie są słabo znane na gruncie polskich badań historyczno-filozoficznych. Proponowany wykład ma je znacząco przybliżyć. Filozofii Kanta, a zwłaszcza filozofii przedkrytycznej (problem genezy i powstawania, wpływów i oddziaływania), <i>Krytyki czystego rozumu</i> (poszczególne działy i problemy), <i>Sporów wokół Krytyki czystego rozumu z lat 1781-1787</i> ; Wybranych problemów z <i>Krytyki praktycznego rozumu</i> i <i>Krytyki władzy sądenia</i> .
Metodologia ogólna	Wprowadzenie do przedmiotu: rozróżnienie podstawowych pojęć z filozofii i nauk przyrodniczych; metodologia a filozofia nauk oraz filozofia techniki; aspekty teoretyczno-metodologiczne; metametodologia. Omówienie podstawowych metod naukowych: obserwacja, eksperyment, pomiar, matematyzacja (ilościowe ujęcie): metoda analogii, metoda historyczna i narracja historyczna. Definicje i definiowanie. Struktura nauki - hipotezy, twierdzenia i prawa, teorie. Szczegółowo omówione: twierdzenia i prawa naukowe (czym jest twierdzenie, kiedy staje się prawem itp.) Uteoretyzownie wiedzy. Wyjaśnienie naukowe. Teorie naukowe i relacje między nimi. Rozwój nauki, zmiany w nauce, modele zmian. Autonomiczność poznawcza i metodologiczna różnych typów nauk, w tym nauk przyrodniczych. Klasyfikacja nauk. Status poznawczy teorii naukowych: realizm, instrumentalizm, pragmatyzm, konwencjonalizm; prawda – różne koncepcje i definicje prawdy.
przedmiot do wyboru – etyka, filozofia XVII-XVIII w., metodologia ogólna	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru obejmującego etykę, filozofię XVII-XVIII w. oraz metodologię ogólną.
Translatorium z języka starożytnego (greka/łacina)	W ramach translatorium z języka starogreckiego studenci pogłębiają wiedzę na temat struktur gramatycznych oraz treści filozoficznych zawartych w tekstach starożytnych autorów. Z jednej strony poszerzają zakres terminologii technicznej używanej w starożytnych tekstach filozoficznych, z drugiej zaś wskazywane są specyficzne, filozoficzne znaczenie słów używanych w greckim języku literackim. Punktem wyjścia w czasie prac translatorycznych są krótkie streszczenia doktryn filozoficznych zawarte w dziele Stobajosa. Translatorium z łaciny poświęcone jest filozoficznie adekwatnemu przekładowi reprezentatywnych tekstów łacińskich z filozofii XIII-XVIII w. w trzech głównych dyscyplinach filozoficznych: etyce, filozofii umysłu i działania oraz metafizyce (dobór tekstów może być dostosowany do zainteresowań studentów). Dzięki odpowiedniemu doborowi tekstów translatorium pozwala przyswoić sobie klasyczną łacińską terminologię filozoficzną we wskazanych dziedzinach oraz oswoić się ze specyfiką łacińskich tekstów filozoficznych na tyle, by można było podejmować samodzielne próby ich lektury.
Filozofia XIX wieku	Wprowadzenie do problematyki zajęć: przemiany myśli filozoficznej w XIX wieku, krótka charakterystyka rozwoju podstawowych kierunków i nurtów. Comte i pozytywizm francuski. J.S. Mill i pozytywizm brytyjski. Schopenhauer i rozwój kantyizmu w XIX wieku (Helmholtz, Lange i Cohen). Frege i filozofia logiki. Brentano i psychologizm (początki psychologizmu, Herbart, reakcja antykantowska, Brentano i badania nad intencjonalnością. Szkoła Brentana: Twardowski, Meinong. Początki fenomenologii (<i>Badania logiczne Husserla</i>). Herbert Spencer i ewolucjonizm w filozofii (metodologiczne pisma Darwina, J. Huxley). F. Nietzsche, E. von Hartmann i filozofia życia. Konwencjonalizm i zwrot antypozytywistyczny w filozofii (Duhem, Poincare, Le Roy). Bergson i intuicjonizm i fenomenologia we Francji (Bergson i wpływ jego filozofii, Merleau-Ponty, wczesny Sartre). Początki filozofii analitycznej, wczesne pisma Russella i Moore'a. Ch.S. Peirce i początki pragmatyzmu, wczesna filozofia Jamesa. Podsumowanie.

Klasyka filozofia niemiecka	W ramach treści programowych kursowego przedmiotu studenci zapoznają się z podstawowymi pojęciami oraz kluczowymi problemami filozoficznymi idealizmu niemieckiego. Zakres materiału obejmuje bezpośrednio: Kontekst historyczno-kulturowy i filozoficzny myśli niemieckiej, filozofię krytyczną Kanta jako podglebie dla klasycyzmu weimarskiego (filozofii przyrody, estetyki, historiozofii), Fichtego teorię wiedzy i program polityczny, transcendentalizm Schellinga oraz filozofie przyrody, tożsamości i mitu, filozofię romantyczną jako przełom estetyczny, filozofia Hegla jako system wiedzy, oraz radykalną krytykę idealizmu niemieckiego Schopenhauera.
Filozofia współczesna	Przedmiotem zajęć jest humanistyczny nurt filozofii współczesnej. Treści kształcenia obejmują „lekcję mistrzów podejrzeń” (K. Marks i jego XX-wieczne interpretacje, F. Nietzsche, psychoanaliza); filozofia egzystencjalna (S. Kierkegaard, K. Jaspers, J.-P. Sartre, A. Camus): egzystencja, wiara, wina, absurd istnienia; hermeneutyka, ze szczególnym naciskiem na filozofię M. Heideggera, H.-G. Gadamera i P. Ricoeura; postmodernizm i „kondycja ponowoczesna”, koniec „wielkich narracji”, niewspółmierność, antydemarkcjonizm, różne odmiany relatywizmu.
przedmiot do wyboru – klasyka filozofia niemiecka, filozofia XIX w., filozofia współczesna	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru obejmującego klasyczną filozofię niemiecką, filozofię XIX w. i filozofię współczesną.
Ontologia	Ontologia jako dyscyplina filozoficzna. Relacja nauka-ontologia-metafizyka-teologia. Byt, istnienie, rzeczywistość. Uniwersalia a transcendentalia. Substancja, materia, forma i inne podstawowe kategorie ontologiczne. Pierwsze zasady bytu (ontologia a logika). Zmienność bytu. Wariabilizm ontologiczny a monizm statyczny. Zasady materializmu dialektycznego. Problem sprzeczności ruchu. Przyczynowość i inne formy determinowania. Determinizm i indeterminizm. Materializm a idealizm: problem definicji materii, atomizm, mechanycyzm, „fizycyzm”, reizm pansomatyczny, formy ruchu materii, problem ciągłości materii. Byty niematerialne: spirytualizm i abstrakcjonizm. Między ontologią a epistemologią: ontologiczne znaczenie kategorii modalnych możliwości i konieczności, pojęcie światów możliwych. Emergencja i problem ontycznego novum. Teleologia i teleonomia: zagadnienie determinacji celowej i zmienności ukierunkowanej. Zagadnienie niebytu: ontologiczna interpretacja negacji logicznej, problem bytów (faktów) negatywnych. Ontologia świadomości: struktura świadomości, problem psychofizyczny, zagadnienie przyczynowania mentalnego.
Epistemologia	Wprowadzenie do przedmiotu, główne zagadnienia metaepistemologiczne (typy badań teoriopoznawczych); podejście zdroworozsądkowe a filozoficzne; Podstawowe formy realizmu (bezpośredni, krytyczny); przykłady współczesnych rozwiązań kwestii realizmu (realizm wewnętrzny, semantyczny); antyrealizm (fenomenalizm, idealizm subiektywny itd.); Transcendentalizm i kwestia wiedzy <i>a priori</i> ; problem genezy poznania – epistemologia ewolucyjna; kulturowe i językowe źródła poznania; relatywizm, kwestia niewspółmierności; Teorie prawdy (klasyka i nieklasyka); Zagadnienia wiedzy i uzasadniania; sceptycyzm metaepistemologiczny.
Filozofia społeczna	Celem przedmiotu jest przedstawienie podstawowych zagadnień i koncepcji z obszaru filozofii społecznej. Skonstruowany w porządku chronologicznym program zaczyna od źródłowych koncepcji Platona i Arystotelesa, by następnie zaprezentować najważniejsze nowoczesne modele (umowa społeczna, utilitaryzm), a wreszcie – omówić współczesną problematykę (liberalizm, komunitaryzm, marksizm, demokracja radykalna, feminizm, biopolityka). Zajęcia mają zachęcić studentów do refleksji nad rzeczywistością społeczną przez pogłębioną analizę koncepcji filozoficznych.

Seminarium licencjackie	Przedstawienie i zapoznanie studentów z warsztatem pisarskim i metodologią pisania pracy licencjackiej. Wskazanie technik doboru i selekcji literatury przedmiotu i źródeł oraz sposobów właściwego ich wykorzystania w pracy. Określenie cech, charakteru i rodzajów prac licencjackich. Wskazanie właściwego sposobu przygotowania się do pisania pracy: ustalenie problematyki, planu i metodologii. Opracowanie konstrukcji pracy: podział na rozdziały i podrozdziały, wstęp, zakończenie i bibliografia.
przedmiot do wyboru – ontologia, epistemologia, filozofia nauki	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru obejmującego ontologię, epistemologię oraz filozofię nauki.
Estetyka	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z dziejami refleksji estetycznej - od czasów starożytnych do współczesności, ze szczególnym uwzględnieniem okresu kształtowania się estetyki jako autonomicznej dyscypliny filozoficznej (XVIII w.). Kluczowe znaczenie będzie miało rozróżnienie estetyki jako nauki o poznaniu zmysłowym oraz estetyki jako filozofii sztuk pięknych, jak również podejmowane w ostatnich dziesięcioleciach próby konstytuowania estetyki w duchu Baumgartenowskim jako "filozofii pierwszej". Ćwiczenia koncentrować się będą na kwestii kryzysu estetyki pozostającego w bezpośrednim związku z kryzysem sztuki po klasycznej awangardzie z początku XX wieku oraz tzw. Wielkiej Awangardzie rozwijającej się po II wojnie światowej. Celem zajęć jest poznanie z jednej strony różnych, niekiedy wykluczających się strategii przezwyciężenia kryzysu, z drugiej - prób jego "oswojenia" jako trwałego i posiadającego moc kreatywną aspektu twórczości artystycznej oraz towarzyszącej jej refleksji teoretycznej. Celowi temu podporządkowany jest wybór analizowanych problemów: status współczesnego artysty, dzieło sztuki, przebieg i natura procesów estetyzacyjnych, "sztuka po sztuce" oraz awangarda po awangardzie.
Filozofia polska	Wykład: Przedmiot filozofii polskiej i problematyczność jego wyodrębnienia. Początki filozofii polskiej w XIII w. Witeloni i Mistrz Wincenty jako przedstawiciele polskiej filozofii XIII w. Najważniejsi myśliciele polskiego średniowiecza należący do pierwszych generacji krakowskiej profesury: Mateusz z Krakowa, Stanisław ze Skarbimierza, Paweł Włodkowic, Paweł z Worczyna. Myśl społeczna i polityczna polskiego renesansu ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji Stanisława Orzechowskiego i Andrzeja Frycza-Modrzewskiego. Filozofia polska XVII wieku w swych różnorodnych przejawach. Filozofia praktyczna, alchemia, doktryna braci polskich. Konfederacja jej ustrojowy i filozoficzny sens. Swoistość oświecenia polskiego na tle oświecenia europejskiego (S. Leszczyński, S. Staszic, H. Kołłątaj, J. Śniadecki). Ćwiczenia: Mistrz Wincenty jako przedstawiciel filozofii XIII w. Rozumienie mądrości i koncepcja wojny sprawiedliwej w sztuce kaznodziejskiej Stanisława ze Skarbimierza. Rzeczpospolita podług wypełnienia celu wyłożona i ku poprawie pokierowana. (Andrzej Frycz Modrzewski). O niesamoistności Polacy i konieczności Jej ugruntowania. (Stanisław Orzechowski). Rzeczpospolita porządkiem arystotelesowym wyłożona i działająca. (Sebastian Petrycy z Pilzna) O polskości filozofii po raz pierwszy. (Sebastian Petrycy z Pilzna). Filozofia natury sposobem praktycznym uprawiana. Wizja natury i jej badacza w pismach alchemicznych Michała Sędziwoja. O dwóch sposobach chrześcijańskiego życia w świecie. O czasie milczenia i mowy. (Szymon Budny). Bracia Polscy – rozum jako kryterium i źródło Objawienia. O tolerancji w sposób polski. Samuel Przytkowski i Szymon Starowolski. Jan Śniadecki o polskości filozofii.

<p>Translatorium z języka nowożytnego</p>	<p>Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. David O'Connor, <i>Hume on Religion</i>, 2001. 2. Alan Beiley, Dan O'Brien, <i>Hume's Critique of Religion: 'Sick Men's Dreams'</i>, 2014.</p>
<p>przedmiot do wyboru – estetyka, filozofia społeczna, antropologia filozoficzna</p>	<p>Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru obejmującego estetykę, filozofię społeczną oraz antropologię filozoficzną.</p>

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA II STOPNIA STACJONARNE

l.p.	przedmiot/moduł	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ						grupy treści			ECTS	FORMA ZALICZENIA
				forma zajęć						podstawowe	kierunkowe	pozostałe		
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia						
1	filozofia przyrody	I	30		30					x		4	Z	
2	filozofia polityki	I	60	30				30		x		5	E	
3	antropologia filozoficzna	I	60	30				30		x		5	E	
4	główne zagadnienia ontologii	I	30	30					x			4	E	
5	główne zagadnienia estetyki	I	30	30					x			4	E	
6	projekt badawczy ¹	I	20		20						x	3	Z	
7	wybrane problemy socjologii I	I	20		20						x	3	Z	
8	translatorium z filozofii współczesnej	I	30		30					x		3	Z	
		razem	280	120	80	0	20	60				31		
9	filozofia historii	II	30		30					x		3	Z	
10	główne zagadnienia etyki	II	30	30					x			4	E	
11	główne zagadnienia epistemologii	II	30	30					x			4	E	
12	translatorium z filozofii najnowszej	II	30		30					x		2	Z	
13	przedmiot do wyboru*	II	20		20					x		2	Z	
14		II	20		20					x		2	Z	
15	wykład monograficzny do wyboru*	II	20	20						x		2	Z	
16	projekt badawczy ¹	II	20		20						x	3	Z	
17	wybrane problemy socjologii II	II	20		20						x	2	Z	
18	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	II	40	20				20		x		5	E	
		razem	260	100	120	0	20	20				29		

19	filozofia nauki	III	30		30				x		3	Z
20	filozofia umysłu	III	60	30			30		x		5	E
21	filozofia ekonomii	III	30		30				x		3	Z
22	filozofia polska XX w.	III	30		30				x		3	Z
23	filozofia religii	III	30		30				x		3	Z
24	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ²	III	20		20				x		2	Z
25		III	20		20				x		2 albo 4	Z
26		III	20 albo 0		20 albo 0				x		2 albo 0	Z
27	seminarium magisterskie*	III	30			30			x		6	Z
28	język nowożytny ³	III	60			60				x	4	E/B2+
		razem	330 albo 310	30	180 albo 160	60	30	30			33	

29	filozofia kultury	IV	30		30				x		3	Z
30	etyka badań naukowych	IV	20		20					x	2	Z
31	przedmiot do wyboru*	IV	20		20				x		2	Z
32		IV	20		20				x		2	Z
33	wykład monograficzny do wyboru*	IV	20	20					x		2	Z
34	seminarium magisterskie*	IV	30			30			x		16	Z
		Razem	140	20	90	0	30	0			27	

Łączna liczba godzin: 1010

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 33,3% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (40/120punktów).

¹ W trakcie zajęć Projekt badawczy studenci przygotowują wybrany projekt badawczy (np. wspólne pisanie aplikacji grantowej, indywidualne pisanie artykułu naukowego itp.) Dodatkowo pozostają pod indywidualną opieką tutora. W trakcie jednego semestru powinien zostać zrealizowany jeden projekt badawczy. W szczególnych przypadkach i po uzgodnieniu z prowadzącymi kurs w obu semestrach możliwa jest kontynuacja na II semestrze projektu realizowanego na semestrze I.

² W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

³ Studentom stacjonarnych studiów drugiego stopnia przysługuje limit 60 bezpłatnych godzin lekcyjnych na naukę wybranego języka obcego, realizowanych w II albo w z III semestrze studiów.. Punkty ECTS i ocena wpisywane są po III semestrze.

SPECJALNOŚĆ: STUDIA NAD RELIGIAMI I DIALOGIEM MIĘDZYKULTUROWYM

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ							ECTS	FORMA ZALICZENIA	
				forma zajęć					grupy treści				
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	Ćwiczenia Warsztaty praktyki	podstawowe	kierunkowe			pozostałe
1	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	I	40	20				20		x		4	E
2	filozofia kultury	I	40	20				20		x		4	E
3	ontologia religii	I	20	20					x			4	E
4	etyka i religia	I	40	20				20	x			4	E
5	hermeneutyka dialogu	I	20		20					x		2	Z
6	teoria mitu (mw)*	I	20		20					x		2	Z
7	dzieje religii – Bliski i Daleki Wschód (mw)*	I	20		20					x		2	Z
8	dzieje religii – judaizm (mw)*	I	20		20					x		2	Z
9	dzieje religii – chrześcijaństwo zachodnie (mw)*	I	20		20					x		2	Z
10	dzieje religii – chrześcijaństwo wschodnie (mw)*	I	20		20					x		2	Z
11	dzieje religii – islam (mw)*	I	20		20					x		2	Z
		razem	280	80	140	0	0	60				30	
12	epistemologia religii	II	20	20					x			4	E
13	filozofia polityki	II	40	20				20		x		4	E
14	religia i bezpieczeństwo publiczne	II	20		20					x		2	Z
15	filozofia religii I (mw)*	II	20		20					x		2	Z
16	mediacje międzykulturowe (mw)*	II	40					40		x		3	Z
17	mediacje międzyreligijne (mw)*	II	40					40		x		3	Z
18	psychologia religii	II	20		20					x		2	Z
19	socjologia religii	II	20		20					x		2	Z
20	polityka antidyskryminacyjna i równościowa	II	20		20					x		2	Z
21	przedmiot do wyboru*	II	20		20					x		2	Z
22		II	20		20					x		2	Z

23		II	20		20					x		2	Z
		razem	300	40	160	0	0	100				30	
24	filozofia religii II (mw)*	III	20		20					x		3	Z
25	filozofia historii	III	30		30					x		3	Z
26	filozofia ekonomii	III	30		30					x		3	Z
27	seminarium magisterskie*	III	30				30			x		6	Z
28	praktyka studencka	III	30					30		x		5	Z
29		III	20		20					x		2	Z
30	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ¹	III	20		20					x		2 albo 4	Z
31		III	20 albo 0		20 albo 0					x		2 albo 0	Z
32	język nowożytny ²	III	60			60					x	4	E/B2+
		razem	260 albo 240	0	140 albo 120	60	30	30				30	
33	religia i nauka	IV	20		20					x		3	Z
34	estetyka i sztuka w dialogu kultur	IV	30		30				x			3	Z
35	wprowadzenie do zasad i praktyk zarządzania projektami	IV	30		30					x		3	Z
36	translatorium z filozofii kultury/filozofii religii (mw)*	IV	20				20			x		3	Z
37	seminarium magisterskie*	IV	30				30			x		16	Z
38	przedmiot do wyboru*	IV	20		20					x		2	Z
		razem	150	0	100	0	30	20				30	

Łączna liczba godzin: 960 + 30 (praktyki) = 990.

LEGENDA: (mw) – moduł wybieralny, czyli 50% treści podstawowych + do wyboru min. 2 ścieżki tematyczne
Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 51,7% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (62/120punktów).

¹ W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

² Studentom stacjonarnych studiów drugiego stopnia przysługuje limit 60 bezpłatnych godzin lekcyjnych na naukę wybranego języka obcego, realizowanych w II albo w z III semestrze studiów.. Punkty ECTS i ocena wpisywane są po III semestrze.

SPECJALNOŚĆ: FILOZOFIA NAUKI

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	semestr	GODZINY ZAJĘĆ									ECTS	FORMA ZALICZENIA		
			razem	forma zajęć						grupy treści					
				wykłady	konwersatorium	lektoraty	seminaria	warsztaty	ćwiczenia	podstawowe	kierunkowe			pozostałe	
1	Ogólna metodologia nauk z elementami logiki	I	60	30						30		x		6	E
2	Historia nauki	I	20	20									x	4	Z
3	Główne zagadnienia ontologii	I	30	30							x			4	E
4	Projekt badawczy	I	20		20								x	3	Z
5	Filozofia nauk humanistycznych	I	30		30							x		4	Z
6	Wybrane problemy socjologii I	I	20		20							x		3	Z
7	Etyka w nauce z elementami prawa	I	60	30						30	x			6	E
			240										30		

8	Główne zagadnienia epistemologii	II	30	30							x			4	E
9	Filozofia nauk przyrodniczych	II	30		30							x		4	Z
10	Filozofia techniki	II	30		30							x		4	Z
11	Filozofia medycyny	II	30		30							x		4	Z
12	Projekt badawczy	II	20		20								x	3	Z
13	Wybrane problemy socjologii II	II	20		20									2	Z
14	Moduł przedmiotów do wyboru*	II	min.									x		min.	właściwa

			60									8	dla danego kursu
			220									29	

15	Teologia i nauka	III	20		20						x		3	Z
16	Filozofia nauk ekonomicznych	III	30		30						x		4	Z
17	Filozofia nauk społecznych	III	30		30						x		4	Z
18	Seminarium magisterskie*	III	30				30				x		6	Z
19	Język nowożytny**	III	60			60						x	4	E
20	Moduł przedmiotów do wyboru*	III	min. 60								x		min. 7	właściwa dla danego kursu
			230									28		

21	Filozofia sztuki	IV	50	20				30			x		6	E
22	Religia i nauka	IV	20		20						x		3	Z
23	Translatorium z filozofii nauki w języku angielskim	IV	30				30				x		3	Z
24	Seminarium magisterskie*	IV	30				30				x		16	Z
25	Moduł przedmiotów do wyboru*	IV	min. 40								x		min. 5	właściwa dla danego kursu
			170									33		

Łączna liczba godzin: 860

Przedmioty wybieralne (oznaczone „*”) dają 35% wszystkich punktów ECTS (42/120 punktów).

LEGENDA: E - egzamin, Z - zaliczenie na ocenę.

Przedmioty do wyboru stanowią 42 ECTS (35 % całkowitej puli punktów).

* Student wybiera minimum 2 przedmioty z oferty wszystkich wydziałów UW. Zastępca Dyrektora IF ds. Dydaktycznych, w porozumieniu z koordynatorem specjalności ocenia, czy wskazane przedmioty realizują efekty uczenia się pokrywające się z przypisanymi do modułu w programie specjalności. Forma zaliczenia przedmiotu określona jest każdorazowo w sylabusie konkretnego kursu. W semestrze II i III przedmioty z modułu powinny pokryć minimum 60 godzin; w semestrze IV minimum 40 godzin. W semestrze II student powinien uzyskać z wybranych przedmiotów minimum 8 ECTS; w semestrze III minimum 7 ECTS; w semestrze IV minimum 5 ECTS.

** Studentom stacjonarnych studiów drugiego stopnia przysługuje limit 60 bezpłatnych godzin lekcyjnych na naukę wybranego języka obcego, realizowanych w II albo w z III semestrze studiów.. Ocenę i punkty ECTS otrzymuje w III semestrze.

PROGRAM STUDIÓW: FILOZOFIA, STUDIA II STOPNIA NIESTACJONARNE

l.p.	PRZEDMIOT/MODUŁ	SEMESTR	RAZEM	GODZINY ZAJĘĆ						ECTS	FORMA ZALICZENIA		
				forma zajęć					grupy treści				
				wykłady	konwersatoria	lektoraty	seminaria	ćwiczenia	podstawowe			kierunkowe	pozostałe
1	filozofia przyrody	I	24		24					x		4	Z
2	filozofia polityki	I	36	12				24		x		5	E
3	antropologia filozoficzna	I	36	12				24		x		5	E
4	główne zagadnienia ontologii	I	24	24					x			4	E
5	główne zagadnienia estetyki	I	24	24					x			4	E
6	projekt badawczy ¹	I	16		16					x		3	Z
7	wybrane problemy socjologii I	I	16		16						x	3	Z
8	translatorium z filozofii współczesnej	I	16		16					x		3	Z
			razem	192	72	72	0	0	48			31	
9	filozofia historii	II	24		24					x		3	Z
10	główne zagadnienia etyki	II	24	24					x			4	E
11	główne zagadnienia epistemologii	II	24	24					x			4	E
12	translatorium z filozofii najnowszej	II	16		16					x		2	Z
13	przedmiot do wyboru*	II	16		16					x		2	Z
14		II	16		16					x		2	Z
15	wykład monograficzny do wyboru*	II	16	16						x		2	Z
16	projekt badawczy ¹	II	16				16			x		3	Z
17	wybrane problemy socjologii II	II	12		12						x	2	Z
18	semiotyka logiczna i teoria argumentacji	II	28	12				16		x		5	E
19	język nowożytny	II	20			20					x	0	Z
			razem	212	76	84	20	16	16			29	
20	filozofia nauki	III	24		24					x		3	Z
21	filozofia umysłu	III	36	12				24		x		5	E

22	filozofia ekonomii	III	24		24					x		3	Z
23	filozofia polska XX w.	III	24		24					x		3	Z
24	filozofia religii	III	24		24					x		3	Z
25		III	16		16					X		2	Z
26	przedmiot do wyboru* (przedmiot do wyboru w języku angielskim*) ²	III	16		16					x		2 albo 4	Z
27		III	16 albo 0		16 albo 0					x		2 albo 0	Z
28	seminarium magisterskie*	III	16				16			x		6	Z
29	Język nowożytny	III	20			20					x	4	E/B2+
			razem	216 albo 200	28	128 albo 112	20	16	24			33	

30	filozofia kultury	IV	24		24					x		3	Z
31	etyka badań naukowych	IV	16		16						x	2	Z
32	przedmiot do wyboru (z listy)*	IV	16		16					x		2	Z
33		IV	16		16					x		2	Z
34	wykład monograficzny do wyboru*	IV	16	16						x		2	Z
35	seminarium magisterskie*	IV	24				24			x		16	Z
			razem	112	16	72	0	24	0			27	

Łączna liczba godzin: 732.

Przedmioty wybieralne oznaczone symbolem „*” stanowią 33,3% ogólnej puli punktów ECTS programu studiów (40/120 punktów).

¹ W trakcie zajęć Projekt badawczy studenci przygotowują wybrany projekt badawczy (np. wspólne pisanie aplikacji grantowej, indywidualne pisanie artykułu naukowego itp.). Dodatkowo pozostają pod indywidualną opieką tutora. W trakcie jednego semestru powinien zostać zrealizowany jeden projekt badawczy. W szczególnych przypadkach i po uzgodnieniu z prowadzącymi kurs w obu semestrach możliwa jest kontynuacja na II semestrze projektu realizowanego na semestrze I.

² W semestrze III w ramach przedmiotu do wyboru należy zrealizować 6 punktów ECTS. Studenci mogą wybierać zajęcia w języku polskim lub w języku angielskim. Zajęcia w języku polskim gratyfikowane są 2 punktami ECTS. Zajęcia w języku angielskim gratyfikowane są 4 punktami ECTS.

Wskaźniki ECTS

Liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji	120
Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	120 (SRDM*: 115)
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	5 (SRDM*: 6)
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego	4
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia na zajęciach ogólnouczeniowych (lektoraty, moduły związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela)	4
Wymiar praktyki zawodowej i liczba punktów ECTS przypisanych praktykom określonym w programie kształcenia	--- (SRDM*: 30 godzin / 5 ECTS)
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla programu przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych	filozofia 100%

*SRDM: stacjonarne studia II stopnia *Filozofia*, specjalność *Studia nad religiami i dialogiem międzykulturowym*.

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU STUDIÓW

Kierunek studiów: **filozofia**

Dyscyplina naukowa: **filozofia (100%)**

Poziom kształcenia: **studia drugiego stopnia**

Poziom kwalifikacji: **7**

Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Tytuł nadawany absolwentom: **magister**

Symbol efektu uczenia się dla kierunku studiów	Efekty uczenia się dla kierunku studiów Po ukończeniu studiów drugiego stopnia na kierunku filozofia absolwent:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK (symbole)
	WIEDZA	
K_W01	zna i rozumie w pogłębionym stopniu miejsce i znaczenie filozofii w relacji do innych nauk i ma rozszerzoną wiedzę o specyfice przedmiotowej oraz metodologicznej filozofii lub wybranych, innych nauk	P7S_WG
K_W02	zna i rozumie zależności między filozofią i innymi naukami na poziomie umożliwiającym interdyscyplinarną pracę ze specjalistami z innych dziedzin	P7S_WG
K_W03	ma pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, wiedzę szczegółową w zakresie podstawowych subdyscyplin filozoficznych: logiki, ontologii, epistemologii, etyki i estetyki (z zakresu objętego programem studiów) oraz filozofii nauki, religii i kultury	P7S_WG
K_W04	ma usystematyzowaną wiedzę w zakresie głównych rozwojowych kierunków subdyscyplin filozoficznych oraz rozumie złożone zależności zachodzące między subdyscyplinami i kierunkami	P7S_WG
K_W05	ma pogłębioną znajomość terminologii i strategii argumentacyjnych wybranej subdyscypliny bądź kierunku filozofii (również w języku obcym)	P7S_WG
K_W06	rozpoznaje podstawowe problemy współczesnej cywilizacji, kultury i nauki: ich kontekst, uwarunkowania i skutki na przykładzie zjawisk z zakresu filozofii	P7S_WK
K_W07	rozpoznaje ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności związanych z kierunkiem studiów, w tym zasady prawa autorskiego	P7S_WK
K_W08	zna podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	twórczo wykorzystuje wiedzę filozoficzną i metodologiczną w formułowaniu hipotez i konstruowaniu krytycznych argumentacji	P7S_UW
K_U02	analizuje złożone argumenty filozoficzne (również nietypowe), identyfikuje składające się na nie tezy	P7S_UW

	i założenia, ustala zależności logiczne i argumentacyjne między тезami	
K_U03	samodzielnie określa stopień doniosłości stawianych тез dla badanego problemu lub argumentacji	P7S_UW
K_U04	wykrywa złożone zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych i teorii naukowych a procesami społecznymi i kulturalnymi oraz określa specyfikę tych zależności	P7S_UW
K_U05	ujawnia wady i błędy logiczne wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz określa wpływ tych wad i błędów na perswazyjność argumentów	P7S_UW
K_U06	klarownie i precyzyjnie formułuje (w mowie i piśmie) złożone problemy filozoficzne oraz stawia i testuje hipotezy związane z problemami badawczymi	P7S_UW
K_U07	pisze teksty naukowe na podstawie samodzielnie i właściwie dobranej literatury źródłowej	P7S_UW
K_U08	stawia i bada hipotezy dotyczące normatywnego ugruntowania różnych instytucji społecznych oraz normatywnych uwarunkowań różnych zjawisk społecznych	P7S_UW
K_U09	prowadzi samodzielną pracę badawczą we współpracy z innymi profesjonalistami, umożliwiającą rozwój naukowy i podnoszenie kwalifikacji profesjonalnych oraz innowacyjne formułowanie i rozwiązywanie problemów badawczych	P7S_UK
K_U10	posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; samodzielnie tłumaczy z języka polskiego na wybrany język obcy własny tekst filozoficzny; samodzielnie tłumaczy z wybranego języka obcego na język polski tekst filozoficzny o zaawansowanej trudności	P7S_UK
K_U11	planuje i prowadzi debaty filozoficzne na tematy specjalistyczne, adresowane do zróżnicowanych odbiorców	P7S_UK
K_U12	organizuje pracę zespołu, współdziała w nim i sprawnie nim kieruje	P7S_UO
K_U13	samodzielnie pogłębia uzyskaną wiedzę, celowo i skutecznie stosuje w sytuacjach zawodowych zdobyte umiejętności komunikowania się; efektywnie dostosowuje i modyfikuje wiedzę i umiejętności do potrzeb zawodowych i społecznych	P7S_UU
K_U14	samodzielnie planuje i realizuje proces własnego uczenia się ze świadomością permanentnego charakteru tego procesu; inspirowanie i organizowanie procesu uczenia się innych osób	P7S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	krytycznie ocenia posiadaną wiedzę (jej zakres i możliwości zastosowania w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych) i umiejętności	P7S_KK

K_K02	aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa filozoficznego i wykorzystywania go w rozumieniu wydarzeń społecznych, kulturalnych oraz związanych z uprawianiem i promowaniem wiedzy naukowej	P7S_KO
K_K03	od siebie i od innych wymaga przestrzegania zasad etyki i uczciwości intelektualnej, również w aktywnym rozwiązywaniu problemów etycznych (własnych i środowiska)	P7S_KR
K_K04	uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym, interesuje się nowatorskimi koncepcjami filozoficznymi w powiązaniu z innymi komponentami życia kulturalnego i społecznego	P7S_KO
K_K05	jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, do współpracy i współdziałania, negocjacji, posługiwania się metodami i narzędziami zarządzania własną ścieżką kariery zawodowej	P7S_KO
K_K06	jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym rozwijania dorobku zawodowego i podtrzymywania jego etosu	P7S_KR

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu VII w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Pokrycie efektów uczenia się określonych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji przez efekty kierunkowe

Kierunek studiów: filozofia Poziom kształcenia: studia II stopnia Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod składnika opisu Polskiej Ramy Kwalifikacji	Efekty uczenia się określone w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku <i>filozofia</i>
WIEDZA		
P7S_WG	Zna i rozumie - w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące - zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne - uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej - właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem główne trendy rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, K_W05,
P7S_WK	Zna i rozumie - fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji - ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego - podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	K_W06, K_W07, K_08,
UMIEJĘTNOŚCI		
P7S_UW	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez: - właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych - przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim	K_U01, K_U02, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U07, K_U08

	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami wdrożeniowymi – w przypadku studiów o profilu praktycznym	
P7S_UK	Potrafi - komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców - prowadzić debatę - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią	K_U09, K_U10, K_U11
P7S_UO	Potrafi - kierować pracą zespołu - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach	K_U12
P7S_UU	Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	K_U13, K_U14
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
P7S_KK	Jest gotów do - krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_K01
P7S_KO	Jest gotów do - wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K02, K_K04, K_K05
P7S_KR	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: - rozwijania dorobku zawodu, - podtrzymywania etosu zawodu, - przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad	K_K03, K_K0,6

Objaśnienie symboli:

P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu 7 w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty uczenia się

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Matryca efektów uczenia się, form ich realizacji oraz metod weryfikacji

Filozofia studia II stopnia	zajęcia lub moduły zajęć																					
Nazwa przedmiotu	filozofia przyrody	filozofia polityki	antropologia filozoficzna	główne zagadnienia ontologii	przedmiot do wyboru	seminarium magisterskie	translatorium z filozofii współczesnej	filozofia polska XX wieku	filozofia religii	filozofia historii	translatorium z filozofii najnowszej	główne zagadnienia epistemologii	filozofia nauki	filozofia umysłu	główne zagadnienia etyki	filozofia ekonomii	język nowożytny	filozofia kultury	główne zagadnienia estetyki	etyka badań naukowych	wykład monograficzny do wyboru z listy	projekt badawczy
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ																						
wiedza																						
K_W01	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_W02	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_W03	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_W04	X	X	X	X	X	X				X		X	X		X				X		X	
K_W05	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_W06	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_W07	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X		X	X		X		X	X	X
K_W08																X				X	X	X
umiejętności																						
K_U01	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	
K_U02	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	

K_U03	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_U04	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_U05	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
K_U06	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X	X
K_U07					X	X																X
K_U08	X	X	X	X	X				X	X		X	X	X	X	X		X		X	X	
K_U09	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		X		X	X	X
K_U10							X				X						X					
K_U11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X	X	
K_U12																				X		X
K_U13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_U14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
kompetencje społeczne																						
K_K01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_K02	X	X										X	X					X				
K_K03		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X			X	X	X	
K_K04	X	X	X					X					X					X				
K_K05					X	X									X					X	X	X
K_K06	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X			X		X	X	X
formy realizacji	wykład		X	X	X							X		X	X				X		X	
	ćwiczenia		X	X									X									
	konwersatorium	X				X			X	X	X		X			X		X		X		
	warsztaty						X	X				X					X					X
metody weryfikacji	egzamin		X	X	X							X		X	X		X		X			
	projekt						X															X
	praca pisemna	X	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X		X	X	
	wypowiedź ustna	X	X	X		X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X		X	X	

K_U06	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X						
K_U07	X			X		X	X	X	X	X								X							
K_U08		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X					X	X
K_U09		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_U10																							X		
K_U11	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
K_U12														X	X								X		
K_U13	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_U14	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
kompetencje społeczne																									
K_K01	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
K_K02	X		X											X	X							X			
K_K03				X	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	X		X	X	X		
K_K04														X	X					X				X	X
K_K05														X	X										
K_K06														X	X					X				X	
formy realizacji	wykład	X	X	X							X														
	ćwiczenia	X		X																					
	konwersatorium				X	X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	X		X	X	X	X	X
	warsztaty													X	X					X				X	
metody weryfikacji	egzamin	X	X	X							X														
	projekt													X	X					X			X		
	praca pisemna	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	X		X	X	X	X	X
	wypowiedź ustna	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X	X	X		X	X	X	X	X
	raport														X	X					X				

Nazwa przedmiotu	Ogólna metodologia nauk z elementami logiki													
	Historia nauki													
	Filozofia nauk humanistycznych													
	Etyka w nauce z elementami prawa													
	Filozofia nauk przyrodniczych													
	Filozofia techniki													
	Filozofia medycyny													
	Moduł przedmiotów do wyboru (Filozofia Nauki)													
	Filozofia nauk ekonomicznych													
	Filozofia nauk społecznych													
	Teologia i nauka													
	Filozofia sztuki													
Translatorium z filozofii nauki w języku angielskim														
ZAKŁADANE EFEKTY UCZENIA SIĘ														
Wiedza														
K_W01	x	x	x	x	x			x	x	x	x			
K_W02	x	x	x		x			x	x	x	x	x		
K_W03	x													
K_W04							x							
K_W05														x
K_W06							x	x					x	
K_W07				x										
K_W08														
Umiejętności														
K_U01													x	
K_U02														x
K_U03														x
K_U04		x					x						x	x

Nazwa przedmiotu	Treści programowe
filozofia przyrody	Charakterystyka filozofii przyrody; filozofia przyrody a filozofia nauk przyrodniczych i filozofia techniki; filozofia przyrody a nauki przyrodnicze, autonomiczność filozofii przyrody, aspekty teoretyczno-metodologiczne, podstawowe problemy filozofii przyrody, jońska filozofia przyrody, arystotelizm, alchemia, renesansowa filozofia przyrody, mechanicyzm, niemiecka filozofia przyrody, rola mitu, metafizyki, filozofii i nauki w kształtowaniu filozoficznych poglądów na przyrodę, metafizyczne i naukowe źródła filozofii przyrody, analityczność i synteza, redukcjonizm i holizm, teoria emergencji, zasada antropiczna, „hipoteza Gai”, ewolucja i obecna interpretacja podstawowych pojęć filozofii przyrody; przestrzeń, czas, ruch, materia; przyczynowość, prawa przyrody, życie, ewolucja, sfera psychiczna; człowiek wobec natury; człowiek jako psychofizyczny i umysłowy podmiot poznania oraz element świata przyrody, umysł i sztuczna inteligencja.
filozofia polityki	Celem zajęć jest prezentacja podstawowych pojęć i doktryn filozofii polityki, od czasów starożytnych do współczesności. Meta-teoretyczne ustalenia stanowią podstawę do historycznego wykładu wiodących koncepcji polityki jako zarządzania społeczeństwem. Polityka jest rozumiana jako sposób organizacji władzy społecznej i zarządzania społeczeństwem. Omówione definicje to m.in. polityka jako wojna i jako kontynuacja wojny innymi środkami (Clausewitz, Schmitt, Foucault). Historyczna część zajęć obejmuje wybrane koncepcje filozofii społecznej: Platon, Arystoteles, Św. Tomasz, Machiavelli, Kant, Hegel, Marks. Teorie umowy społecznej: Hobbes, Locke, Rousseau, Rawls. Problemy współczesnej filozofii polityki zostaną omówione na podstawie rozległej problematyki wyłaniającej się w sporze między współczesnym liberalizmem i komunitaryzmem.
antropologia filozoficzna	Przedstawienie procesu kształtowania się relacji wielu gałęzi antropologii, biologii i filozoficznych koncepcji człowieka; relację pomiędzy filozoficznymi, psychologicznymi i antropologicznymi koncepcjami człowieka; filozoficzne dyskusje wokół pojęcia duszy, ducha, cielesności, osoby oraz związek pomiędzy biologicznym wyposażeniem człowieka i jego społeczno-kulturowym życiem; wyodrębnianie i wypuklanie perspektywy autonomii myślenia, pojęcia ducha, wyrazu symbolicznego duchowości człowieka w konfrontacji z naturalizmem, biologizmem i psychologizmem wielu współczesnych koncepcji człowieka; refleksję nad krytycznymi ujęciami pojęć humanizmu i antropologizmu i samej antropologii filozoficznej jako takiej; krytyki sytuacji jednostki w społeczeństwie współczesnym („człowiek masowy”, „człowiek jednowymiarowy”, osobowość merkantylna); problemy „kresu człowieka”, postczłowieka.
główne zagadnienia ontologii	Zmienność bytu: zagadnienie tożsamości w zmianie i jej przemian („okręt Tezeusza”, kwestia tożsamości osobowej). Problem realności czasu: zagadnienie obiektywności tensów (przeszłość-teraźniejszość-przyszłość). Kausalne teorie czasu a problem (an)izotropowości czasu; Zagadnienie uwarstwienia bytu realnego. Zależności warstw bytowych: prawa układu warstwowego kategorii i prawa zależności kategoryalnych. Wzajemne oddziaływanie, jego granice i zagadnienie jedności wszechświata. Kwestia istnienia bytów absolutnie prostych. Problem nieskończoności czasowej oraz przestrzennej wszechświata. Ontologia bytu absolutnego (istnienie pierwotne, samoistne, samodzielne i niezależne). Ontologia Boga ze szczególnym uwzględnieniem ontoteologii chrześcijańskiej oraz Heglowskiej filozofii ducha. Ontologia bytu społecznego (Marksowska krytyka ekonomii politycznej, teoria wartości opartej na pracy, historiozoficzne zagadnienie postępu, historyzm i historycyzm).

	<p>Problem wolności ludzkiej w perspektywie ontologicznej: determinizm jednoznaczny oraz determinizm statystyczny a wolność. Byt a wartość i powinność – elementy ontologii moralności.</p>
główne zagadnienia estetyki	<p>Treści programowe: Kurs składa się z części metodologicznej, w której analizuje się historyczne kształtowanie się przedmiotu estetyki, w tym np. sztuki, piękna, dzieła sztuki w powiązaniu z aesthesis oraz części historyczno-problemowej (kształtowanie się przedmiotu estetyki). Całość ma charakter ogólnego wprowadzenia do estetyki poprzez zaprezentowanie takich zagadnień jak: estetyka jako dyscyplina akademicka (Baumgarten i po Baumgartenie), sytuacja estetyczna (wg Marii Gołaszewskiej – ujęcie teoriosystemowe), zapoznanie z wybranymi aspektami estetyki: Dzieło sztuki, Twórczość, Przeżycie estetyczne, Koncepcja intencjonalnej natury dzieła sztuki R. Ingardena, Teoria wartości estetycznych (elementy ogólnej teorii wartości), Subiektywizm i obiektywizm, Estetyczne klasyfikacje wartości. W trakcie zajęć omawiane są także zagadnienia z zakresu estetyki z uwzględnieniem jej związków ze sztuką, z wartościowaniem dzieł sztuki, a także z oddziaływaniem sztuki na sferę kultury.</p>
projekt badawczy	<p>W zależności od przyjętego na zajęciach modelu: Wnioski grantowe, ich rodzaje i specyfika; przygotowanie wniosku o projekt badawczy (strona formalna i merytoryczna); formularze grantów; rodzaje projektów i zarządzanie nimi; źródła i zasady finansowania projektów badawczych oraz polskie i unijne instytucje finansujące projekty badawcze; przygotowanie opisu projektu, realizacja projektu badawczego (cykl życia projektu, wpływy projektu i obszary zarządzania projektami); elementy akademickiego angielskiego na potrzeby formułowania wniosku grantowego, tworzenie kosztorysu; grant indywidualny; metody i techniki zarządzania projektem (podział pracy w ramach projektu, metody zarządzania pracą i zasobem ludzkim w ramach realizowanego projektu); zespół badawczy (tworzenie zespołu i zarządzanie zespołem); rola i obowiązki kierownika projektu (odpowiedzialność, zasady efektywnego zarządzania projektem, umiejętności, kompetencje i źródła wiedzy kierownika projektu); współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym rozliczanie grantu; czynniki wpływające na sukces w realizacji projektu i najczęściej popełniane błędy. Zasady pisanie artykułów, pisanie artykułów w języku polskim a w językach obcych, korekta (proofreading), wymogi wydawców, zasady wysyłania artykułu do czasopism, typy czasopism, lista czasopism punktowanych, przypisanie do dyscypliny, autorstwo indywidualne a współautorstwo. Oferta konferencyjna, konferencje krajowe a konferencje międzynarodowe, aplikacja na konferencję, przygotowanie wystąpienia konferencyjnego w języku polskim lub w języku angielskim, różne modele dyskusji konferencyjnych, publikacje pokonferencyjne; prezentacje i wspólne omawianie projektów badawczych.</p>
Wybrane problemy socjologii I	<p>Świat życia codziennego (śzc) w naukach społecznych: Śzc jako konieczny przedmiot badań socjologii w nurcie humanistycznym: a. koncepcja F. Znanieckiego; b. Śzc w kręgu zainteresowań interakcjonizmu symbolicznego; c. socjologia fenomenologiczna jako refleksja nad tworzeniem struktur sensu w śzc.; d. etnometodologia czyli socjologia badająca śzc jako najważniejszy swój przedmiot badań.; Konsekwencje zainteresowań śzc w naukach społecznych: a. nowe tematy (socjologia języka, badanie mechanizmów tworzenia znaczeń, życie codzienne jako przedmiot badań); b. poszerzenie pola przedmiotowego socjologii (tworzenie znaczeń, sensów, nowe rozumienie kultury); c. zmiana etyki prowadzenia badań (baczniejsze zwrócenie uwagi na etyczne aspekty badań jeśli chodzi zarówno o badacza jak i respondenta, primum non nocere, podmiotowe traktowanie respondenta); d. zmiana metodologii badań (zerwanie z metodami eksperymentalnymi, współczynnik</p>

	humanistyczny jako powszechna świadomość socjologii, metoda autobiograficzna, wywiad pogłębiony i rozumiejący, metoda pamiętnikarska – polska specjalność w socjologii światowej); Sens zajmowania się sztuką w naukach społecznych: a. konieczność ustalenia założeń filozoficznych – jako powszechna świadomość badaczy; b. intelektualna atmosfera antypozytywistyczna min. zerwanie z pojęciem faktu społecznego i zerwanie z ideą obiektywności życia społecznego; c. nowe problemy teoretyczne (czy życie społeczne jest obiektywne, czy subiektywne, czy ani obiektywne, ani subiektywne? Czy rozumienie jest podstawową procedurą poznawczą w badaniach społecznych?, czy struktury społeczne w tradycyjnym tego pojęcia rozumieniu do istnieją jakkolwiek się mają?, czy jest konieczne nowe rozumienie struktur społecznych i nowe rozumienie mechanizmów ich tworzenia?)
translatorium z filozofii współczesnej	Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. David O'Connor, Hume on Religion, 2001. 2. Alan Beiley, Dan O'Brien, Hume's Critique of Religion: 'Sick Men's Dreams', 2014.
filozofia historii	Celem przedmiotu jest ukazanie dziejowości świata, jak również obecności tejże dziejowości w naszej percepcji i rozumieniu świata, człowieka i całej duchowej kultury. W szczególności istotna jest tu wykładnia pojęcia historyzmu. Procesy dziejowe prezentowane są w ramach dwóch podstawowych paradygmatów: klasycznego (realistycznego) i zróżnicowanych modeli nieklasycznych od Hegla, Marksa po Heideggera i Fukuyamę. Najważniejsze zagadnienia to: czasowość i dziejowość, kryzys relatywistyczny, historyzm jako jedna z najważniejszych opcji metodologicznych w zarówno w filozofii i naukach humanistycznych, jak i społecznych i politycznych.
główne zagadnienia etyki	Zajęcia poświęcone będą rozważaniu wokół następujących pól problemowych. Odrębność etyki jako dziedziny filozofii. Jej przedmiot i pytania podstawowe. Powinność (obowiązek) jako fundament etyki. Sąd o wartości, norma, ocena. Wartość (dobro) jako fundament etyki. Życie w ujęciu etycznym. Ontyczne warunki etyczności. Odpowiedzialność. Zasadniczym punktem odniesienia wykładu będzie fenomenologia jako radykalny sposób podejmowania problematyki etycznej. Odmienne perspektywy ujmowania namysłu etycznego będą ukazywane w zestawieniu z perspektywą fenomenologiczną. Porządek wykładu wyznaczało będzie dokonujące się w namyśle etycznym przejście od ujmowania jako fundamentu i rdzenia filozofii praktycznej zrazu obowiązku, następnie wartości a ostatecznie odpowiedzialności. Wykład będzie także próbą wskazania na znaczenie podejmowanej problematyki dla mierzenia się z etycznymi wyzwaniami współczesności.
główne zagadnienia epistemologii	Zadaniem przedmiotu jest rozwinięcie i uzupełnienie wiedzy studenta z zakresu teorii poznania. W trakcie wykładu omówione zostaną główne spory toczone w obrębie epistemologii, które można ująć w hasłach: realizm vs. idealizm, aprioryzm vs. empiryzm, absolutyzm vs. relatywizm, wiedza vs. wiara. Omówienie tych sporów umożliwi słuchaczom zagłębienie się w szczegółowe zagadnienia teoriopoznawcze związane z zagadnieniem źródeł poznania, przedmiotu poznania, granic poznawczych, teorii prawdy, problemów uzasadniania i typów wiedzy.
translatorium z filozofii najnowszej	Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. Dianna Tylor, Michel Foucault, 2011. 2. Sara Mills, Michel Foucault, 2003.

przedmiot do wyboru	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru filozofii.
wykład monograficzny do wyboru	Treści pojawiające się w ramach modułu stanowią uszczegółowienie wybranych zagadnień z obszaru filozofii.
Wybrane problemy socjologii II	Dokumenty osobiste a świat przeżywany: Milieu a świat przeżywany – czy środowisko społeczne kształtuje sferę codziennych przeżyć? (niebezpieczeństwo przesocjologizowania); Problem : na ile świat przeżywany ma charakter intersubiektywny?; Wybrane techniki analizy dokumentów osobistych: a. mapy mentalne, concept maps; b. analiza pól semantycznych; c. sekwencyjna analiza materiau narracyjnego; Metodologiczny problem różnorodności źródeł i możliwości ich porównywania, przekładalność źródeł; Autoetnografia a świat przeżywany – czy to jest jeszcze socjologia?; Przekroczenie autoetnografii (jakie mamy możliwości dostępu?, wyjście pozytywne, czyli o doświadczeniu miejsca); Świat znaczeń i wartości w tekstach narracyjnych (pamiętniki, wspomnienia, dzienniki); Współczynnik F. Znanieckiego jako dyrektywa metodologiczna dla badań nad światem przeżywanym; Co jest naszym celem – interpretacja znaczeń, czy rekonstrukcja systemu kultury?; Interakcyjny charakter listów – kwestia znaczeń wynegocjowanych.; Koncepcje metodologiczne socjologii rozumiejącej (N. Denzin, G. Rosenthal, I. Helling, D. i I. Bertaux); Między hermeneutyką a fenomenologią – socjologia fenomenologiczna A. Schutza, a socjologia rozumiejąca.; Etnometodologia w kręgu badań empirycznych życia codziennego (H. Garfinkel); Analiza konwersacyjna Harveya Sachsa, czy można być klasykiem socjologii w wieku 26 lat?
semiotyka logiczna i teoria argumentacji	Znak i znaczenie. Znaczenie jako reprezentacja. Intencjonalny charakter znaku. Intencjonalność semiotyczna a intencjonalność psychiczna. Diadyczne i triadyczne koncepcje znaku. Triadyczna koncepcja znaku Ch. S. Peirce'a. Trzy podziały trychotomiczne. Klasyfikacja znaków. Repliki i interpretanty. Systemy znaków. Ch. Morris i semiotyczne funkcje wyrażen. Funkcje syntaktyczne, semantyczne i pragmatyczne. Poglądy semiotyczne G. Fregego. Koncepcja języka pojęć (begriffsschrift). Kategorie syntaktyczne wyrażen a kategorie ontologiczne ich nominatów. Zasada kompozycjonalności. Odróżnienie sensu i nominatu. Konteksty ekstensjonalne i intensjonalne. Interpretacja wyrażen intensjonalnych. Semantyka światów możliwych. Wybrane systemy pragmatyki logicznej. Koncepcje R. M. Martina, J. Bar-Hillela, R. Monague, M. Cresswella i R. Stalnackera. Struktura argumentacji, diagramy argumentacyjne, interpretacja i standaryzacja argumentu. Ocena argumentacji: argumenty dedukcyjne, wynikanie logiczne. Ocena argumentacji: argumenty niededukcyjne (schematy argumentacyjne i krytyczne pytania). Błędy w argumentacji, omówienie wybranych rodzajów argumentów (argumenty z autorytetu, z podobieństwa, <i>ad hominem</i> i inne).
filozofia nauki	Zajęcia mają na celu przedstawienie szerokiej panoramy filozofii nauki. Student zapozna się z zagadnieniem związków między namysłem filozoficznym i nauką. Podczas trwania kursu zostaną omówione w porządku chronologicznym najważniejsze idee filozofii nauki: neopozytywistyczny ideał nauki (M. Schlick, R. Carnap), konwencjonalizm (K. Ajdukiewicz), racjonalizm krytyczny i falsyfikacjonizm (K. R. Popper), program rewolucji naukowych (T. Kuhn), teoria programów badawczych (I. Lakatos), konstruktywizm (L. Fleck, B. Latour)
filozofia umysłu	Wprowadzenie do filozofii umysłu: czym jest filozofia umysłu; filozofia umysłu a inne dyscypliny; Potoczne rozumienie umysłu, jego struktury i funkcji; podstawowe pojęcia odnoszące się do umysłu; Relacja umysł ciało:

	rozwiązania dualistyczne, monistyczne i sceptyczne; Struktura świadomości; zagadnienie intencjonalności; reprezentacje mentalne; Myśl a język; umysł a komputer; problem tożsamości osobowej.
filozofia ekonomii	Zdobycie, uporządkowanie oraz rozpatrzenie praktycznych implikacji wiedzy na temat wzajemnych relacji między filozofią a szeroko rozumianą „rzeczywistością ekonomiczną” czy „życiem gospodarczym” (zarówno od strony zjawisk, wydarzeń i procesów gospodarczych, instytucji i zasad organizacyjnych, jak i ujęć teoretycznych – i w perspektywie historycznej, i systematycznej). Filozoficzne aspekty ekonomii i rynku; ontologiczne i epistemologiczne wymiary badań i refleksji nad gospodarką z perspektywy filozoficznej; relacje między społeczeństwem a gospodarką; reafirmacja problematyki ekonomicznej jako niezbywalnego komponentu dziejów i „przedmiotu filozofii”; filozofia ekonomii (metaekonomii), metodologia nauk o gospodarce (teoria użyteczności, paradygmat teorii wyboru, model człowieka jako homo economicus, ekonomii behawioralna, wartościowanie w teoriach ekonomicznych i „rzeczywistości gospodarczej”, zagadnienie dobrobytu; przedmiot i metoda ekonomii, analiza podstawowych kategorii normatywnych ekonomii (wzrost, rozwój), zagadnienia intersekcjonalności (ekonomia, feminizm, ekologia), globalnych relacji ekonomicznych oraz dystrybucji zasobów.
filozofia polska XX w.	Zajęcia poświęcone będą prezentacji wybranych stanowisk zagadnień i postaci obecnych w Polskiej Filozofii XX wieku. Zajęcie poświęcone będzie w szczególności prezentacji mniej znanych postaci i tekstów. Pozytywizm krytyczny i metafizyka doświadczalna. Filozofia pracy jako filozofia życia. Stanisław Brzozowski. Pesymizm spotęgowany. Marian Zdziechowski. Filozofowie zapoznani. B. Miciński i K.L. Koniński. W walce o metafizykę: Monadyzm biologiczny i Teoria Absolutu. Stanisław Ignacy Witkiewicz. Benedykt Bornstein. Kultura jako świat wartości i środowisko życia człowieka. Florian Znaniecki. Henryk Elzenberg. Tadeusz Czeżowski. Roman Ingarden.
filozofia religii	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i filozoficznej refleksji nad religią. Poruszone będą następujące zagadnienia: religia monoteistyczna i religie politeistyczne; uczucie religijne a kult; uczucie religijne a rozum; uczucie religijne jako akt poznawczy; religijne a priori; religia jako zasadniczy element ducha; religia jako element w obrębie rozumu; : różnorodność doświadczeń religijnych; doświadczenia religijna a środki psychoaktywne; natura aktu religijnego; religia dynamiczna i religia statyczna; doświadczenie mistyczne; język religijny i język religii; gry językowe jako narzędzie rozumienia religii, postawa religijna; krytyka religii; ateizm, agnostycyzm, apateizm; nowe ścieżki religii (słaba religia, mała religia, postreligia).
seminarium magisterskie	Zajęcia poświęcone są poszukiwaniom tematów prac magisterskich, nawiązaniu współpracy z promotorem, zbiorowi pozycji bibliograficznych, budowaniu struktury pracy. Przedstawiane zostają zainteresowania studentów, pojęcia i zjawiska, które mogłyby stać się kanwą formułowania tematu. Poszukiwane są związki pomiędzy nimi a tematami badawczymi rozwijanymi przez pracowników naukowych. W ramach zajęć prezentowane są tematy, wstępne struktury prac i poddane zostają dyskusji, czasami drobnym korektom. Omawiane są ogólne zasady kompozycji pracy, projektowania etapów pracy nad nią, pracy nad odnośnikami i przypisami wedle wzoru pewnego jednolitego wzoru. Studenci wielokrotnie ćwiczą zastosowanie tego wzoru. Przedstawiane są też problemy główne ich prac i spodziewane efekty badań.
filozofia kultury	Celem kursu jest sprecyzowanie pojęcia „kultury” oraz wyspecyfikowanie filozoficznego jej ujęcia w odróżnieniu od ujęć antropologicznego, socjologicznego, historycznego, kulturoznawczego i in. Na zajęciach będą

	<p>analizowane główne problemy wiążące się z kulturą oraz wybrane stanowiska, jakie pojawiły się w związku z nimi, kształtowanie się filozofii kultury jako autonomicznej dyscypliny filozoficznej, miejsce i rola kultury w społeczeństwie, kultura w świecie administrowanym”, proces umasowienia kultury, krytyka i obrona kultury masowej, semioza kultury; Kultura-natura – pozorna opozycja?; Kultura i cywilizacja; Człowiek jako istota kulturotwórcza (animal symboli cum); Transkulturowość.</p>
etyka badań naukowych	<p>Na zakres problemowy zajęć składają się następujące zagadnienia: funkcje i charakter badań naukowych we współczesnym świecie oraz ich wpływ na rzeczywistość, status badacza i jego znaczenie, status oraz treść zasad dobrej praktyki badań naukowych, różnorodne rodzaje stosowanych w nauce nadużyć, relacja etyki badań naukowych do prawa autorskiego z uwzględnieniem m.in. problemu autoplagiatu oraz tzw. etyki cytatu, problemy relacji nauki z polityką oraz biznesem, a także problemy związane z udziałem ludzi oraz zwierząt w badaniach naukowych. Niniejsze zagadnienia będą omawiane w oparciu o wybrane lektury współczesnych badaczy przedmiotu, zaś jako ilustracje do diskutowanych treści przedstawione zostaną konkretne historyczne bądź współczesne przykłady.</p>
ontologia religii	<p>Różne określenia religii; powiązanie religii i ontologii; religia jako gra językowa; święta przestrzeń i święty czas; ontologia politeizmu; ontologia dualizmu; ontologia panteizmu i panenteizmu; ontologia monoteizmu; ontologia teizmu i deizmu; ontologia trynitarna; ontologia bytów duchowych (aniołowie i demony); ontologia zła; dowody na istnienie Boga</p>
etyka i religia	<p>Celem zajęć jest zaznajomienie słuchaczy z niektórymi aspektami związków refleksji etycznej i religijnej na przykładach wybranych filozofów europejskich; namysł nad wzajemnym powiązaniem religii i etyki oraz granicą między nimi; wskazanie na konwergencję niektórych pojęć zakresu etyki i religii, takich jak dobro i zło, obowiązek, sumienie, sprawiedliwość, cnota, wolność. Treści programowe: związek etyki i religii na tle sporu Lutera i Erazma wokół kwestii wolnej woli; wiara jako zasada etyki (Luter), Chrystus jako wzór cnót i punkt odniesienia filozofii moralnej Erazma); Immanuel Kant: Bóg jako postulat rozumu praktycznego; religia historycznego objawienia a racjonalna religia moralna; rozum jako probierz dogmatu; etyka drogą do czystej religii rozumu; Soren Kierkegaard: absolutny obowiązek wobec Boga; etyka pierwsza (skończona, metafizyczna) i druga (nieskończona, religijna); autonomia etyki jako tego co ogólne; stadia na drodze życia: etyczne a religijne; paradoks wiary; Henri Bergson: religia i moralność otwarta (dynamiczna) a religia i moralność (statyczna); moralność otwarta (dynamiczna) a moralność zamknięta (statyczna); moralność społecznego obowiązku a moralność wezwania i wolności.</p>
hermeneutyka dialogu	<p>Wprowadzenie terminologiczne: „filozofia dialogu”, „hermeneutyka”, „hermeneutyka dialogu”. Hermeneutyka – nauką i sztuką interpretacji. Szersze i węższe użycia tych terminów współcześnie. Filozoficzne odmiany hermeneutyki (F. Schleiermachera, W. Diltheya, M. Heideggera, H-G. Gadamera, P. Ricoeura) i ich wpływ na kształt hermeneutyki dialogu. Rola hebrajskiej tradycji: M. Buber, F. Rosenzweiga, E. Levinasa w zaakcentowaniu osobistych więzi jako konstytutywnych w każdej formie dialogu: człowieka z Bogiem, człowieka z człowiekiem, człowieka z przyrodą. Klasyczny sens „rozmowy” jako wymiany informacji i argumentów, uzupełniony jej hermeneutyczną redefinicją: dialog formą ujawniania ukrytych(nieświadomych) założeń danej postawy lub sądu. Szanse polilogu? Warunki wstępne i pożądane, by interpretacje służyły porozumieniu na świecie, a nie eskalacji konfliktów. Oprócz części teoretycznej w programie spotkań przewidziana jest część</p>

	praktyczna – zestawienie i analiza teorii oraz metod hermeneutycznych funkcjonujących w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie.
teoria mitu	Przedmiot obejmuje wiele koncepcji i filozofii mitu, wiele jego ujęć i perspektyw, w których był on badany w różnych dyscyplinach i subdyscyplinach nauk. Celem zajęć jest przedstawienie tej różnorodności, zrozumienie jej źródeł, porównywanie poszczególnych ujęć i wyodrębnienie zakresów jego definicji. Filozoficzne jego koncepcje zderzają się z antropologicznymi, psychologicznymi, psychoanalitycznymi, socjologicznymi, literaturoznawczymi i religioznawczymi. Każda z nich koncentruje uwagę na różnych aspektach samego mitu lub sposobów jego funkcjonowania. Bywa więc m.in. ujmowany jako fundament wierzeń, wymiar samej religii, oś aksjonormatywna, efekt działania świadomości poetycznej, zaspokojenie niezbywalnych potrzeb ludzkich, takich jak potrzeba ciągłości, sensu, spoiwo więzi społecznej, tworzenia się tożsamości, odzwierciedlenie wzorów doświadczeń ludzkich „bycia-w-świecie”. Przedstawione też zostają różne klasyfikacje szkół badań nad mitem – począwszy od XIX-wiecznych (G. Hermann) aż do współczesnych prób w polskiej literaturze przedmiotu (H. Podbielski) lub współczesnych francuskich (J.-J. Wunenburger). Wnioskiem płynącym z przeglądów badań, klasyfikacji, definicji jest coraz mocniejsze rozumienie wielkiej ważności mitu w budowaniu kultury, traktowanie go jako odrębnego „pnia cywilizacji” (L. Kołakowski), autonomicznego „dawcy sensu” (J.-J. Wunenburger) lub odrębnego dyskursu narracyjnego (N. Spineto) konfrontującego się w naszej kulturze i wielu innych z dyskursem argumentacyjnym.
dzieje religii – Bliski i Daleki Wschód	Zakres programowy zakłada przegląd kilku takich praktyk i kultów religijnych, które w niemal ostentacyjny sposób kontrastują z judeo-chrześcijańską tradycją religijną: kult przodków, lokalnych bóstw oraz Nieba w Chinach, chiński taoizm, hinduizm i buddyzm w Indiach, praktyki kultury religijne w rejonie Morza Śródziemnego, Egipcie i Mezopotamii, etc.
dzieje religii – judaizm	Uporządkowana wedle kryteriów historycznych i systematycznych prezentacja głównych elementów doktryny judaistycznej. Na podstawie tekstów źródłowych jak i literatury przedmiotu, religia judaistyczna zostanie ukazana, jako jedna w z wielkich tradycji monoteistycznych, posiadająca cechy wspólne i odróżniające ją od innych religii. W znacznej mierze na podstawie wybranych tekstów będą także ukazywane związki, zależności i różnice w obrębie samej filozofii żydowskiej, jak i te ujawniające się w dyskursie z kulturą i filozofią grecką i chrześcijańską.
dzieje religii – chrześcijaństwo zachodnie	Treści programowe: W ramach przedmiotu studenci zapoznają się z historyczno-kulturową odrębnością, omówione są związki między poszczególnymi religiami w aspekcie ich genezy i rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli filozofii w tym zakresie. Treść przedmiotu skupiona jest na wprowadzeniu do wiedzy o chrześcijaństwie zachodnim: w szczególności w kontekście kształtowania się duchowości chrześcijańskiego Zachodu, jego związku z myślą filozoficzną (głównie scholastyczną) historii dogmatów Kościoła łacińskiego, kształtowaniu się prawa kanonicznego, zasad życia monastycznego, liturgii. W trakcie zajęć uwzględnione zostaną konteksty kultury europejskiej i jej związku z Kościołem łacińskim, relacji myśli politycznej i doktryny Kościoła (z uwzględnieniem nadprzyrodzonego charakteru władzy królewskiej, relacji papieża i cesarstwa), a także podziału wewnątrz Kościoła Zachodniego (od Reformacji do współczesnych tradycjonalistycznych ruchów opartych na hipotezach teologicznych sedeprywacjonizmu i sedewakantyzmu). Zajęcia obejmują także omówienie idei prozelityzmu i podstaw dialogu ekumenicznego. W ramach zajęć wyodrębniono trzy ścieżki

	specjalizacyjne do wyboru dla studiujących: 1. Estetyka chrześcijańskiego Zachodu. 2. Ortodoksja i herezja. Badania nad rozwojem doktryny Kościoła Zachodniego. 3. Filozofia i teologia w Średniowieczu.
dzieje religii – chrześcijaństwo wschodnie	Moduł „Dzieje religii” ma na celu przedstawienie historyczno-kulturowej odrębności i związków między poszczególnymi religiami w aspekcie ich genezy i rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem roli filozofii w tym zakresie. Przedmiot stanowi wprowadzenie do wiedzy o chrześcijaństwie wschodnim: przede wszystkim – prawosławiu (tradycja wschodniorzymska), ale także rodzinie tzw. chrześcijaństwa przedchalcedońskiego (orientalnego) oraz obrządkach wschodnich katolicyzmu, w ujęciu ich kulturogennego oddziaływania; ujęcie prezentowane będzie w szczególności w kontekście kształtowania się duchowości chrześcijańskiego Wschodu, historii jego dogmatów, elementów sakramentologii, prawa kanonicznego, zasad życia monastycznego, związków z myślą filozoficzną (zwłaszcza w kontekście adaptacji pojęć filozofii starogreckiej w piśmiennictwie patrystycznym), tłem społeczno-politycznym, a również relacji z innymi religiami.
dzieje religii – islam	Wprowadzenie do wiedzy o religii islamu – jego dziejach, głównych elementach doktryny, obrzędach, nurtach, jak również o jego związkach z innymi kulturami i religiami. W szczególności islam będzie tu prezentowany z jednej strony jako jedna z wielkich tradycji monoteistycznych, posiadająca wspólne dziedzictwo z judaizmem i chrześcijaństwem, a z drugiej jako żywa, dynamiczna, ulegająca ciągłym przemianom „całościowa wizja i droga życia” dla ponad jednej czwartej ludności świata. W ramach niniejszego kursu wyodrębnione zostały dwie ścieżki specjalizacyjne: pierwsza dotycząca historii i dorobku cywilizacji muzułmańskiej, druga zajmująca się islamem współczesnym (obserwowanymi w jego obrębie zjawiskami, stojącymi przed nim wyzwaniem i kształtującymi go najnowszymi ideami, pomysłami teoretycznymi, projektami reform itd.).
epistemologia religii	ogólne informacje na temat filozoficznej teorii poznania; typy relacji poznawczej; relacja wiara-wiedza; kryteria wartości poznawczej wypowiedzi; rodzaje argumentacji religijnej; rodzaje doświadczeń; fideizm i racjonalizm; teologia naturalna; podstawowe spory z zakresu teorii poznania religijnego
religia i bezpieczeństwo publiczne	Celem zajęć jest podniesienie teoretycznego i funkcjonalnego poziomu kompetencji studenta w zakresie roli i różnych modeli dialogu międzyreligijnego w kształtowaniu środowiska bezpieczeństwa publicznego w wymiarze krajowym, regionalnym i międzynarodowym w oparciu o analizę następujących problemów: 1. Tożsamościowe i autożsamościowe modele dialogu międzyreligijnego – studium porównawcze z perspektywy kryterium konfliktogenności. Wymiary zaangażowania religijnego. Koncepcja sekularyzacji. Autoidentyfikacje wyznaniowe i religijne; 2. Dialog międzywyznaniowy jako główne działanie pozamilitarne w zakresie umacniania instrumentów międzynarodowych na rzecz nieprolifracji broni masowego rażenia, środków jej przenoszenia oraz rozbrojenia globalnego – teoria i praktyka; 3. Globalna stratyfikacja religijna: współczynnik zróżnicowania wyznaniowego a konflikty lokalne i międzynarodowe; 4. Przegląd sytuacji międzynarodowej w zakresie prześladowań i konfliktów religijnych.
filozofia religii I	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i filozoficznej refleksji nad religią. Poruszone będą następujące zagadnienia: religia monoteistyczna i religie politeistyczne; uczucie religijne a kult; uczucie religijne a rozum; uczucie religijne jako akt poznawczy; religijne a priori; religia jako zasadniczy element ducha; religia jako element w obrębie rozumu;
mediacje międzykulturowe	Warsztaty mają podwójną formę: teoretyczną – wykładów, lektury i dyskusji wprowadzających do mediacji kulturowej – oraz praktyczną – obejmującą przygotowanie scenariuszy wybranych sytuacji konfliktowych i

	<p>mediacji oraz praktyczną: spotkań z przedstawicielami odpowiednich organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych, w których możliwe będzie odbycie praktyk bądź wolontariatu z mediacji. Przygotowanie teoretyczno-filozoficzne obejmuje: wprowadzenie do mediacji międzykulturowej: zasady, modele, przebieg mediacji, podstawy prawne i organizacyjne postępowania mediacyjnego itp.); sformułowanie przedmiotów i głównych strategii nauki o mediacji kulturowej: komunikacja, negocjacja, interpretacja w perspektywie filozoficznej i psychologicznej; in. Wprowadzenie do części praktycznej zawiera: analizy porównawcze wybranych sytuacji konfliktów i mediacji międzykulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów mniejszości ukraińskiej (analizy studiów przypadków, demonstracje przykładowych mediacji, w tym w społeczności lokalnej). Warsztaty w części praktycznej obejmują współpracę z odpowiednimi organami organizacji pozarządowych i instytucji aktywnych w mediacjach międzykulturowych: Wrocławskie Centrum Dialogu Społecznego, Wrocławskie Centrum Mediacji, NOMADA Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego; wreszcie, przygotowanie scenariuszy wybranych sytuacji konfliktowych i mediacji (symulacje mediacji oraz przygotowanie kwestionariuszy, testów itp. diagnozujących problemy międzykulturowe).</p>
mediacje międzyreligijne	<p>Zajęcia warsztatowe mają na celu nabycie przez studiujących teoretycznych i praktycznych umiejętności niezbędnych w stosowaniu mediacji jako skutecznej metody rozwiązywania konfliktów międzywyznaniowych lub na tle religijnym. Program modułu realizowany jest w oparciu o Standardy szkolenia mediatorów ogłoszone przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości: 1. Podstawowe zasady i składniki postępowania mediacyjnego; 2. Psychologiczne mechanizmy powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów; 3. Trening praktycznych umiejętności prowadzenia mediacji; 4. Wiedza o prawnych i organizacyjnych aspektach funkcjonowania procedur mediacyjnych.</p>
psychologia religii	<p>Przedstawienie koncepcji definicji psychologii religii i jej stosunku do innych nauk o religii. Spektrum zagadnień, którymi się zajmuje psychologia religii : strukturą przeżyć i doświadczeń religijnych, emocjonalno-uczuciowym ich aspektem, typologią przeżyć, stanów, aktów, religijności. Interpretacje fenomenu religijności : introspekcyjno-fenomenologiczna (R. Otto, G. van der Leeuw), introspekcyjna (W. James), badanie zachowań religijnych, psychoanalityczna (relacja : religia – doświadczenie religijne – nieświadomość; S. Freud, C. G. Jung, S. Grof; religia jako „mapa orientacji” – E. Fromm), psychologiczno-socjologiczna (religijność a kształtowanie osobowości, W. Allport, A. Maslow; postawy religijne, psychologia zbiorowości religijnych). Związek pomiędzy religijnością a fenomenami patologii psychicznych. Aspekty poznawcze, emocjonalne i wolicjonalne aktu psychicznego w religii – poznawczo-informacyjne (asercja – wiara; doświadczenie – objawienie, relacja : człowiek – sacrum, problem poznania pośredniego i bezpośredniego, pośrednictwo gestów, czynności, wyrażań nastawienia, uformowanie postaw, wrażliwości, celów, poznanie zaangażowane i in.), emocjonalno-wolicjonalne (uczucia religijne, numinotyczne, wspólnotowe, ambiwalentne, przeżycie zdziwienia, zależności, samotności, fascynacji, szacunku, potrzeba wywyższenia, miłość, agape); doświadczenie mistyczne (a ujęcie A. Masłowa; „uczucie wspólnotowe”); „doświadczenie pierwotne” (C. G. Jung); przekroczenie conditio Humana (M. Eliade); Współczesność a problem religijności (problem „instytucjonalizacji” życia religijnego (Jung) i tzw. religia cybernetyczna (Fromm); „dialog z Orientem” (psychologiczne komentarze do pism filozoficzno-religijnych kultur Indii i Chin).</p>

socjologia religii	Przedmiot socjologii religii w odniesieniu do religioznawstwa, etnologii, filozofii, teologii. Socjolog jako badacz transcendencji. Klasyczna i nieklasyczna socjologia religii. Klasycy socjologii religii (E. Durkheim, A. Comte, M. Weber, G. Simmel) i ich wkład socjologiczne definiowanie religii. „Niewidzialna religia” według Thomasa Luckmanna a autoidentyfikacje wyznaniowe i religijne. Religijność indywidualna a prywatyzacja religii. Społeczne formy i funkcje religii. Sekularyzacja: społeczne funkcje religii. Aspekty prywatyzacji: nowa społeczna forma religii. Konwersje. Religijność ludowa. Postawy wobec katolicyzmu w Polsce. Duchowość religijna a inne formy duchowości. Sacrum a duchowość. Religia jako pamięć. Nieklasyczne wymiary doświadczenia religijnego we wspólnocie. Kategoria grzechu w badaniach socjologicznych: spowiedź jako przedmiot badań socjologicznych. Grzech i polityka. Hipoteza trójstopniowego działania normy religijnej. Hipoteza normatywnej próżni socjologicznej. Deklarowana wiara i funkcjonalny ateizm. Wspólnota, grupa, solidarność: status i rola społeczna kobiety w religiach: nauczanie w Starym i Nowym Testamencie. Rola Jana Pawła II w kształtowaniu statusu i roli kobiety. Normy i prawa. Kobieta jako czynnik integrujący społeczeństwo. Religia a prawa człowieka. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka. Kairska Deklaracja Praw Człowieka. Karty Watykanu. Fundamentalizmy i ruchy religijne: ruchy religijne w ramach największych religii. Religia a rewolucja i czynnik zmiany społecznej. Formy religijnej segregacji: święty rasizm seksualny. Siła i legalizacja prawa religijnego. Rasizm. Kasta. Klasa. Apartheid. Systemowy charakter religii. Gender w religii. Queerowanie islamu. Role płciowe w islamie. Cieleśność w kulturze islamu. Religie a seksualność. Transpłciowość w klasycznym islamie jako element kultury muzułmańskiej. Specyfika i historyczne ugruntowanie świata nieheteronormatywnego w islamie. Pielgrzymki jako procesy społeczne: rola i znaczenie pielgrzymki i miejsc świętych w różnych religiach. Turystyka pielgrzymkowa. Rytuály przejścia. Święta podróż.
polityka antydyskryminacyjna i równościowa	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat zjawisk społecznych związanych z dyskryminacją oraz wykluczeniami społecznymi i kulturowymi („ekskluzywne obywatelstwo”). Zdobycie umiejętności krytycznej analizy tych zjawisk, ujawnienie ich głębokiego („ontologicznego”) charakteru i znaczenia dla współczesnego życia politycznego i społecznego. Zapoznanie się z „dobrymi praktykami” dotyczącymi walki z dyskryminacją i uzyskanie kompetencji umożliwiających kształtowania odpowiednich – pożądaných z perspektywy „pokoju społecznego” oraz zgodnych z ideą praw człowieka i wartościami, na których opiera się ona – postaw w tej dziedzinie.
filozofia religii II	Zdobycie i uporządkowanie wiedzy na temat religii i współczesnej refleksji filozoficznej. Poruszone będą następujące zagadnienia: różnorodność doświadczeń religijnych; doświadczenia religijna a środki psychoaktywne; natura aktu religijnego; religia dynamiczna i religia statyczna; doświadczenie mistyczne; język religijny i język religii; gry językowe jako narzędzie rozumienia religii, postawa religijna; krytyka religii; ateizm, agnostycyzm, apateizm; nowe ścieżki religii (słaba religia, mała religia, postreligia).
praktyka studencka	Praktyki stanowią podstawę do zdobycia przyszłego doświadczenia zawodowego w oparciu o korelację między procesem uczenia się w ramach realizacji programu specjalności a potrzebami otoczenia społecznego. Głównym celem praktyk jest praktyczna aplikacja dotychczas pozyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, rudymenarna w kontekście diagnozowania i stymulowania dalszego samorozwoju oraz tworzenia planów zawodowych (w tym rozpoznania rynku pracy). Szczegółowy zakres i sposób odbycia praktyki określa program określony w indywidualnej umowie o organizację praktyki z interesariuszami zewnętrznymi, zgodnie z

	aktami normatywnymi w sprawie organizacji praktyk przewidzianych w programach kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim.
religia i nauka	wprowadzenie do filozofii nauki i naukoznawstwa; wiara i wiedza – podstawowe problemy; struktura nauki a struktura religii; pluralizm i relatywizm poznawczy; naturalizm metodologiczny i naturalizm metafizyczny; ewolucja nauki; granice poznania i granice nauki; przykładowe spory: ewolucjonizm vs. kreacjonizm, teoria wielkiego wybuchu vs. teoria kreacji
estetyka i sztuka w dialogu kultur	Celem zajęć jest wprowadzenie w problematykę międzykulturowości, trans kulturowości i tożsamości kulturowej w kontekście sztuki i estetyki. Koncepcje sztuki i piękna w estetyce Zachodu stanowią punkt wyjścia dla analizy wybranych problemów cechujących ujęcia innych kultur – chińskiej, japońskiej, afrykańskiej i aborygeńskiej. Szczególne miejsce w programie zajmuje analiza i interpretacja prac Tanizakiego, Barthesa i Shustermana, podejmujących kluczową kwestię dialogu międzykulturowego, nie tylko pluralizmu kultur, ale i istotnego czynnika „przejścia”. W trakcie zajęć studenci powinni nabyć umiejętność analizy porównawczej najważniejszych kategorii estetycznych różnych kultur.
wprowadzenie do zasad i praktyk zarządzania projektami	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi zarządzania projektami, oraz możliwościami pozyskiwania środków do realizacji zadań badawczych oraz edukacyjnych. Zakres omawianych problemów to: metody zarządzania projektami, planowanie i realizacji projektów oraz ich ewaluacja. Szczególna uwaga zostanie położona na możliwości pozyskiwania środków na projekty edukacyjne i badawcze zarówno krajowe, jak i zagraniczne.
translatorium filozofii religii	Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. 1. D. Z. Phillips, Timothy Tessin, Philosophy of Religion in the 21st Century, 2001. 2. N. J. Allen, S. F. Pickering, W. Watts Miller, On Durkheim’s Elementary Forms of Religious Life, 1998.
translatorium z filozofii kultury	Zajęcia mają na celu wprowadzenie studentów w sztukę translacji angielskiego tekstu filozoficznego (humanistycznego) i sporządzania znaczeniowo, poprawnego gramatycznie i stylistycznie polskiego przekładu. Podstawą praktycznego przekładu będzie artykuł / rozdział zaczerpnięty z 1. Marc Manganaro, Culture, 1922. The Emergence of a Concept, 2002. 2. T. H. Eriksen, F. S. Nielsen, A History of Anthropology, 2001.
Ogólna metodologia nauk z elementami logiki.	1. Podstawowe pojęcia ogólnej metodologii nauk: przedmiot, zasób, metoda i teoria. 2. Ontologiczne, semiotyczne i logiczne podstawy ogólnej metodologii nauk. 3. Wiedza, wiedza racjonalna i wiedza naukowa, problem kryterium demarkacji; historia nauki i problem ciągłości wiedzy naukowej. 4. Struktura nauki: teorie naukowe i ich modele, problem jedności wiedzy naukowej; rola definicji w teoriach naukowych, typy definicji i warunki ich poprawności. 5. Metodologiczne typy nauk: klasyfikacja nauk, nauki dedukcyjne i nauki indukcyjne, nauki przyrodnicze i nauki humanistyczne. 6. Status poznawczy nauki: realizm, relatywizm, konstruktywizm i instrumentalizm w filozofii nauki.
Historia nauki	1. Wprowadzenie – czym jest nauka. Klasyfikacje wiedzy naukowej. 2. Czy możemy mówić o nauce w czasach starożytnych i w średniowieczu? 3. Geneza nauki nowożytnej – przełom metodologiczny; przełom technologiczny; „nowe światy”. 4. Nauka w XIX wieku: pozytywizm, naturalizm, neokantyzm. Nowe dziedziny: geometrie nieeuklidesowe, teoria ewolucji, elektromagnetyzm. 5. Nauka współczesna: relatywizm, nowa synteza, nauki społeczne, informatyka i komunikacja (reklamy jako nośnik informacji i wartości). 6. Przyszłość

	<p>nauki – zmiana podmiotu (sztuczna inteligencja), zmiana organizacji, zmiana obszaru wiedzy naukowej. 7. Wybrane koncepcje rozwoju/ewolucji nauki.</p>
<p>Filozofia nauk humanistycznych.</p>	<p>1. Wprowadzenie. Namysł nad pojęciem nauk humanistycznych, ich specyfiką na podstawie „sporu z przyrodoznawstwem” o właściwą metodę badawczą: wyjaśnianie czy rozumienie? Zapoznanie się z głównymi stanowiskami badawczymi występującymi we współczesnych naukach humanistycznych: pragmatyzmem, hermeneutyką, socjologią wiedzy, podejściem semiotycznym, historycznym, psychoanalitycznym, strukturalistycznym, dekonstrukcyjnym. 2. Krytyka rozumu historycznego Problemy: kryzys kultury europejskiej; krytyka rozumu instrumentalnego; elementarne i wyższe formy rozumienia; pojęcie ducha obiektywnego; historyczność; dwie koncepcje uprawiania historii - problem metodologii badań historycznych. 3. Materialistyczna interpretacja dziejów (K. Marks, Szkoła Frankfurcka). Problemy: materializm historyczny; materializm dialektyczny; krytyka kultury współczesnej: problem reifikacji, alienacji i fałszywej świadomości; społeczne korzenie myślenia: ideologia i utopia. 4. Filozofia jako sztuka podejrzeń (F. Nietzsche) Problemy: nihilizm jako konsekwencja „śmierci Boga”; interpretacjonizm: poznanie jako interpretacja; prawda jako metafora; krytyka kultury, religii, nauki, idei nowoczesnych; problem woli mocy. 5. Psychoanalityczna interpretacja kultury. Problemy: świadomość i nieświadomość; interpretacja psychopatologii życia codziennego; dialog i represja; krytyka jako źródło cierpień; symboliczny charakter rzeczywistości; funkcja i pole mowy i mówienia. 6. Kryzys kultury europejskiej. Zderzenie „niemieckiego determinizmu” z „angielskim empiryzmem” - O. Spengler kontra A. Toynbee. Czy mamy do czynienia ze „zmierzchem Zachodu”? Symptomy słabnięcia Zachodu. A może kultura europejska jest „cywilizacją w stanie próby”? 7. Narodziny filozofii hermeneutycznej Problemy: istota hermeneutyki jako sztuki interpretacji (rozumienia); zadanie sztuki rozumienia - pokonywanie dystansu, obcości, przełamywanie schematów pojęciowych; stan filozofii współczesnej – zwroty: językowy, interpretacyjny, konwersacyjny; interpretacjonizm w naukach humanistycznych. Pytanie o metafizyczne źródła kultury europejskiej; zadanie destrukcji tradycji; idea ontologii fundamentalnej; pytanie o jestestwo, rola nastroju i nastawienia w interpretacji; prestruktura rozumienia, krytyka racjonalności instrumentalnej, granice poznania naukowego; problem związku języka i myślenia. 8. „Prawda” a „metoda” w filozofii H.-G. Gadamera. Problemy: poznanie w naukach przyrodniczych i humanistycznych; granice poznania naukowego – prawda „poza metodą”; poznanie historyczne jako samopoznanie; przesądowa struktura rozumienia; dialektyka pytania i odpowiedzi; historyczność i językowość myślenia; dyskusje z E. Bettim, J. Habermasem, J. Derridą. 9. Antropologia kultury jako perspektywa badawcza. Pojęcie społeczeństwa, system, definicje kultury, cechy kultury, wzór kultury, ethos, eidos, kręgi kulturowe, język, symbol, mit, znaczenie, kontekst społeczny. Główne stanowiska antropologii kulturowej - ewolucjonizm, dyfuzjonizm, funkcjonalizm, szkoła kultury i osobowości, strukturalizm, postmodernizm. 10. Amerykańska szkoła „kultury i osobowości” - język, kultura, osobowość, funkcje języka, związek między językiem a rzeczywistością społeczną, przekład, relatywizm językowy, hipoteza Sapira-Whorfa. Konfiguracjonizm, pojęcie kultury jako względnie samodzielnej całości. Koncepcja „wzoru kulturowego” jako podstawowej zasady organizującej zachowanie, odczuwanie, myślenie ludzi danej kultury. 11. Strukturalistyczna i poststrukturalistyczna metoda interpretacji kultury (C. Levy-Strauss, M. Foucault, J. Derrida) Problemy: teoria języka de Saussure’a; pojęcie struktury, opozycji binarnych; społeczeństwo jako system symboliczny; pojęcie dyskursu; archeologia wiedzy; metoda dekonstrukcji: różnica, nierozstrzygalni.</p>

	<p>12. Spór o granice interpretacji. Problemy: interpretacja obiektywna (D. Hirsch); pytanie o Czytelnika Modelowego; problem nadinterpretacji – interpretacje paranoidalne (U. Eco); idea swobody interpretacyjnej (R. Rorty); problem wspólnoty interpretacyjnej (S. Fish). 13. Historiozoficzno-polityczne diagnozy współczesności. Problem „końca historii” i demokracji liberalnej jako zwieńczenia rozwoju (F. Fukuyama). „Zderzenie cywilizacji” jako alternatywa dla koncepcji „końca historii” (S. Huntington). Podwójne zagrożenie demokracji - „Dżihad” kontra „McŚwiat” (B. Barber). 14 Dyskusje wokół problemu paradygmatu, matrycy dyscyplinarnej (symboliczne uogólnienia, modele, okazy), schematu pojęciowego, relatywizmu, granic rozumienia, przekładalności, niewspółmierności. 15. Postmodernistyczna diagnoza kultury - interpretatywna teoria kultury, „gęsty opis”, ramy interpretacyjne. Problem „kondycji ponowoczesnej”, koniec „wielkich narracji”, „pradawcy” i „tłumacze”, niewspółmierność schematów pojęciowych, problem relatywizmu, krytyka „rozumu cynicznego”.</p>
<p>Etyka w nauce z elementami prawa</p>	<p>Wykład poświęcony będzie trzem blokom tematycznym: 1. Wyodrębnienie etyki jako dyscypliny filozoficznej. Podstawowe pytania etyczne. Przedmiot etyki. Etyka w perspektywie powinności, w perspektywie wartości i w perspektywie odpowiedzialności jako podstawowe paradygmaty uprawiania etyki. 2. Miejsce etyki w uprawianiu nauki. Etyka obowiązku, etyka wartości i etyka odpowiedzialności jako podstawy podejmowania namysłu nad etycznym charakterem uprawiania nauki. Zmiana relacji między mocą wynikającą z rozwoju nauki a pojmowaniem możliwych konsekwencji ludzkich działań jako podstawa zmiany paradygmatu uprawiania etyki. Etyczne problemy prowadzenia badań i eksperymentów naukowych. Problemy etyczne wynikające z rozwoju medycyny i biotechnologii. Autorytet uczonego i jego ograniczoność. Nadużycia w nauce. Odpowiedzialność republiki uczonych. 3. Konsekwencje dla etyki i etycznego namysłu wynikające z rozwoju nauki. Czy nauki mogą rozwiązywać problemy etyczne? Czy etyka może zostać zakwestionowana przez rozwój nauk? Etyka środowiskowa jako pochodna rozwoju holistycznego i interdyscyplinarnego ujmowania świata. Ćwiczenia poświęcone będą analizie szczegółowych kwestii związanych z przedstawianymi w ramach wykładów trzema blokami tematycznymi w oparciu o teksty filozoficzne, naukowe, sprawozdania z badań, teksty publicystyczne, kodeksy zawodowe i inne dokumenty odnoszące się do relacji między nauką a etyką.</p>
<p>Filozofia nauk przyrodniczych.</p>	<p>1. Wprowadzenie do przedmiotu – charakterystyka podstawowych dziedzin filozofii. 2. Specyfika nauk przyrodniczych – przedmiot, metodologia, filozoficzne implikacje. Związki filozofii z naukami przyrodniczymi. 3. Geneza oraz podstawowe problemy współczesnych nauk przyrodniczych. 4. Funkcja, cechy i status eksperymentów we współczesnych naukach przyrodniczych. 5. Struktura teorii w naukach przyrodniczych (na przykładzie teorii ewolucji). 6. Epistemologiczny i ontologiczny status teorii (praw/twierdzeń) naukowych w naukach przyrodniczych. 7. Rola teoretycznych (uteoretyzowanie) oraz filozoficznych (metafizycznych) założeń we współczesnych naukach przyrodniczych. 8. Znaczenie kategorii prawdy w naukach przyrodniczych. Wielość koncepcji, definicji i teorii prawdy;</p>
<p>Filozofia techniki.</p>	<p>1. Filozoficzne teorie techniki – semiotyczna, analityczna, fenomenologiczna, hermeneutyczna, instrumentalna, krytyczna, zintegrowana. 2. Zakres pojęciowy „techniki” – rys historyczny i definicje. 3. Relacja między nauką i techniką. Pojęcie technonauki. 4. Kluczowe kwestie – status ontologiczny technofaktów i artefaktów, projektowanie (designing), społeczne szacowanie szans i zagrożeń. 5. Pytania o technopol- czy zwycięstwo techniki nad kulturą jest definitywne? 6. Kultura techniki.</p>
<p>Filozofia medycyny.</p>	<p>Wykład obejmuje problematykę z zakresu wyszczególnionych poniżej bloków tematycznych i realizuje model poznania zintegrowanego w zakresie wiedzy interdyscyplinarnej, w którym procesy edukacyjne polegają na</p>

	<p>aktywności „operacyjno-heurystycznej” studenta (w przeciwieństwie do poznania „kontenerowego”: gromadzenia informacji). Prezentowane treści mają charakter dyskursywny, podkreślają wagę rewolucji naukowej i odkrywczosci w naukach medycznych i naukach o zdrowiu, co pozwala studentowi rozwijać wyobraźnię naukowo-badawczą, pokonywać stereotypy, dokonywać konwersji języków naukowych i integrować wiedzę, rozwiązywać problemy społeczne. Problematyka obejmuje zagadnienia: 1. Fenomen życia i zdrowia (M. Scheler). 2. Zawartość treściowa pojęć: „choroba”, „zdrowie”, „ochrona”, „profilaktyka” i metodologia nauk zintegrowanych w medycynie (Hipokrates, H. Sigerist, K. Dąbrowski, A. Maeder, H. Driesch). 3. Normalne i patologiczne (G. Canguilhem). 4. Neopozytywistyczny paradygmat medycyny (R. Virchow, K. Rokitansky). 5. Witalizm (G. Canguilhem, M. Foucault). 6. Psychoanaliza i opór pacjenta (Z. Freud, A. Dubik). 7. Paternalizm w leczeniu a personalizacja medycyny i arte terapia; zaangażowana filozofia zdrowia (Wł. Biegański, J. Pieter, J. Aleksandrowicz). 8. Psychiatria aksjologiczna (A. Kępiński, J. Mitarski). 9. Transgresja a rozwój psychofizyczny (K. Dąbrowski, J. Kozielski, E. Fromm). 10. Waleologia – wzmacnianie i potęgowanie zdrowia (E. Bulicz, I. Muravov), Nauki społeczne w medycynie – idee zdrowego społeczeństwa (E. Fromm). 11. Ekofilozofia i sumienie ekologiczne w naukach o zdrowiu (H. Skolimowski, J. Aleksandrowicz). 12. Seksualność a zdrowie ((A. Schopenhauer, Z. Freud, W. Reich, A. Kępiński). 13. Medycyna a bioetyka – na przykładzie diagnostyki prenatalnej (S. Bevely). 14. Paradygmaty medycyny Dalekiego Wschodu – na przykładzie buddyjskiej idei długowieczności (Konfucjusz, D. Rajd). 15. Ultratechnologia w medycynie inwazyjnej i farmakoterapia a medycyna naturalna (N. Postman, J. Naisbitt, M. Szyszkowska). 16. Metoda operacyjno-heurystyczna nauczania w szkołach lekarskich (Wł. Sedlak, J. Aleksandrowicz).</p>
Moduł przedmiotów do wyboru	Treści programowe w module pokrywają się z treściami poszczególnych przedmiotów wybranych przez studentów w danym semestrze.
Teologia i nauka	Zajęcia będą się koncentrować wokół kilku zagadnień dotyczących tak teologii, jak i filozofii oraz nauki: historia teologii, teologia i jej metody, wiara-religia-teologia, teologia a filozofia, teologia a fizyka, teologia a biologia, teologia a historia, teologia a medycyna, współczesne problemy teologii, teologia a polityka, teologia nauki.
Filozofia nauk ekonomicznych.	<p>Wprowadzenie. Filozofia a ekonomia: status, charakter i struktury wzajemnych powiązań. Część I. Filozoficzne aspekty ekonomii, rynku i „życia gospodarczego”: 1. Filozofia w obrębie historii myśli ekonomicznej i teoriach ekonomicznych. 2. Historia i status filozoficznej refleksji nad gospodarką i ekonomią. - Klasyczne koncepcje bogactwa i życia gospodarczego (praca, produkcja, towary, wymiana, konsumpcja). - „Duch kapitalizmu” i „indywidualizm posiadaczy” a narodziny nowoczesności. 3. Współczesne debaty na temat sprawiedliwości dystrybucyjnej i egalitaryzmu trafu („prosty egalitaryzm”). 4. Rynek a społeczeństwo (rewolucje przemysłowe, „fikcyjne towary”, narodziny społeczeństwa rynkowego, „wielka transformacja” – ochrona czy zniszczenie społeczeństwa?) 5. Gospodarka, rynek, funkcjonowanie, zdolności ludzkie – wolność jako rozwój. Część II. Filozofia ekonomii między metodologią i filozofią nauki a badaniami nad epistemologicznym, ontologicznym i normatywnym wymiarem życia gospodarczego, społeczeństwa, państwa i instytucji ekonomicznych 1. Wyzwania metodologiczne. - Ekonomia pozytywna a ekonomia normatywna. - Modele ekonomiczne (epistemologia, ontologia a wyjaśnianie w ekonomii). - Ekonometria a przyczynowość. - Granice aksjomatyzacji i imperializmu ekonomicznego. 2. Systematyczna filozofia ekonomii. - Teorie użyteczności, racjonalności, preferencji i racjonalnego wyboru (wyboru społecznego). Ekonomiczne i filozoficzne teorie działania. - „Homo economicus” i „niewidzialna ręka rynku” – interes własny, bezstronny obserwator czy współodczuwanie i</p>

	<p>zobowiązania wzajemne? - Wartościowanie działań, skutków, instytucji i procesów ekonomicznych (etyka ekonomii). - Zwrot technologiczny, pomiary, badania empiryczne i „nowy realizm” w ekonomii. 3. Filozofia makroekonomii. - Cykle gospodarcze, wahania koniunktury, pieniądz, inflacja, deflacja, rynek pracy, stabilność. - Sprawiedliwość podatkowa. 4. Ekonomia bez praw – kryzys w ekonomii? 5. Perspektywy ekonomii dobrobytu. - Ekonomiczna rekonfiguracja i reafirmacja teorii sprawiedliwości: od maksymalizacji, równowagi, kardynalizacji i optymalizacji do różnicowania i priorytaryzmu („złożony/relacyjny egalitaryzm”).</p>
Filozofia nauk społecznych.	<p>Treści programowe 1. Indukcjonizm i konsekwencjalizm w naukach społecznych – utylitaryzm. 2. Falsyfikacjonizm Karla R. Poppera w naukach społecznych – społeczeństwo otwarte. 3. Teoria racjonalnego wyboru w naukach społecznych. 4. Racjonalność instrumentalna i odczarowanie – Max Weber. 5. Hermeneutyka podejrzeń jako krytyka społeczna – marksizm, szkoła frankfurcka. 6. Zwrot językowy a nauki społeczne. 7. Racjonalność jako kompetencja wspólnotowa – komunitaryzm. 8. Problem wartościowań w nowoczesnych pluralistycznych społeczeństwach – liberalizm polityczny. 9. Fenomenologiczna refleksja nad społeczeństwem i polityką – Hannah Arendt. 10. Analizy wiedzy-władzy – Michel Foucault. 11. Epistemologie feministyczne. 12. Kartograficzna metoda Rosi Braidotti – próba zmapowania postczłowieczeństwa. 13. Amodernizm Bruno Latoura – przeciwko dualizmowi nauki i społeczeństwa. 14. Antropocen – w stronę sojuszu nauk społecznych i przyrodniczych? 15. Miejsce wartości estetycznych w refleksji nad społeczeństwem.</p>
Filozofia sztuki.	<p>Wykłady: W trakcie wykładów przedstawione zostaną następujące zagadnienia: 1. historia relacji między sztuką i nauką (na przykładzie gabinetu osobliwości jako historycznego modelu <i>art&science</i> oraz XIX-wiecznych inspiracji między sztuką a psychologią, techniką i teorią ewolucji); 2. wzajemnego wpływu sztuk i nauk o percepcji (od starożytności po nowożytność, w eksperymentalnej psychologii percepcji i Gestalttheorie oraz estetyce empirycznej; poprzez forsowanie współczesnych kategorii intermedialności oraz interaktywności w teorii i praktyce sztuki mediów; po ponowoczesne podważenie paradygmatu wzrokocentryzmu); 3. „archeologii” i „futurolologii” współczesnej sztuki mediów (stare vs. nowe media; protezy i ekstensje technologiczne w kulturze i w sztuce XX i XXI wieku); 4. sztuki i ekologii (pojęcie i krytyka antropocenu, permakultura, mikrotopie i habitaty, estetyka żywołów). Warsztaty: Warsztaty stanowią praktyczne uzupełnienie wykładów. W grupach złożonych ze studiujących filozofię i sztukę poruszać będziemy kwestie: 1. funkcji sztuki (w perspektywie antropologii filozoficznej i ewolucjonizmu), jej „niełudzkości” (<i>bio-art</i> i sztuka robotyczna oraz <i>AI</i>); 2. estetyczno-artystycznego odwrotu od antropocentryzmu ku transhumanizmowi; 3. związków sztuki i ekologii w wybranych, konkretnych projektach.</p>
Translatorium z filozofii nauki w języku angielskim	<p>Celem praktycznych zajęć, jakim ma być to translatorium, jest przygotowanie studentów do samodzielnego posługiwania się anglojęzyczną literaturą z zakresu filozofii nauki. Chodzić będzie zarówno o wyrobienie łatwości czytania (dzięki zaznajomieniu z techniczną terminologią tej dyscypliny – tłumaczenia <i>a vista</i>), jak też o opanowanie umiejętności sporządzania pisemnych przekładów na język polski (praca domowa, która jest potem komentowana w czasie zajęć). Literatura do tłumaczenia zmieniać się będzie przynajmniej z semestru na semestr.</p>